

BANKA POPULLORE E REPUBLIKËS SË MAQEDONISË SË VERIUT
DREJTORIA E POLITIKËS MONETARE DHE E HULUMTIMIT

Treguesit më të rinj makroekonomikë
Rishikimi i gjendjes aktuale

janar 2024

Treguesit më të rinj makroekonomik;

Rishikimi i gjendjes aktuale – ndikimi ndaj politikës monetare

Rishikimi i gjendjes aktuale synon të japë një pasqyrë të të dhënave më të fundit makroekonomike (tetor 2023 – dhjetor 2023) dhe një krahasim me projeksionet më të fundit makroekonomike (tetor 2023). Kjo do të vërtetojë se si gjendja aktuale e ekonomisë korrespondon me lëvizjet e pritshme të variablave në ciklin e fundit të projeksioneve. Rishikimi është përqendruar në ndryshimet e supozimeve dhe të realizimeve të jashtme në variablat e brendshme dhe si janë pasqyruar këto ndryshime në mjedisin e drejtimit të politikës monetare.

Projeksionet më të fundit të organizatave ndërkombëtare¹ tregojnë për perspektiva pak më të favorshme për rritjen ekonomike globale në afat të shkurtër, gjatë rishikimit në rritje të vlerësimit për vitin 2023, në kushtet e realizimeve më të favorshme se pritjet dhe një vlerësimi të pandryshuar për vitin 2024, ndërkohë që projeksioni për vitin 2025 është korrigjuar pak në rënie. **Rreziqet për rritjen globale janë kryesisht në rënie** dhe janë të lidhura kryesisht me rritjen e tensioneve gjeopolitike (konflikti ushtarak në Lindjen e Mesme dhe lufta në Ukrainë) me një efekt të mundshëm të pafavorshëm në çmimet e karburanteve. Rreziqet e tjera i referohen mbajtjes së mundshme të inflacionit në nivel më të lartë për një kohë më të gjatë, rritja e stresit financiar për shkak të normave të larta të interesit, rritjes më të dobët se sa pritej në Kinë, fragmentimit të mëtejshëm të tregtisë dhe rreziqeve që lidhen me ndryshimet klimatike.

Shikuar përmes treguesve të veçantë sasiorë për mjedisin e jashtëm domethënës për ekonominë maqedonase për periudhën 2023 - 2025, vlerësimet për **kërkesës së huaj efektive** janë pothuajse të pandryshuara, ndërsa tek **inflacioni efektiv i huaj** ka rishikime të vogla në rritje për 2023 dhe 2024, dhe rishikime në rënie për 2025, krahasuar me parashikimet e tetorit. Zhvlerësimi i dollarit amerikan ndaj euros i realizuar në vitin 2023 është pothuajse i njëjtë me vlerësimet e tetorit dhe pritjet dobësimi i mëtejshëm i tij, por minimalisht më i vogël, mesatarisht për periudhën 2024-2025 krahasuar me tetor. **Çmimet botërore të produkteve parësore** vërejtën rënie pak më të lartë në 2023 krahasuar me parashikimet e tetorit, dhe vlerësimet për dy vitet e ardhshme janë rishikuar kryesisht në rënie, me çmimet që ende pritjet të bien në 2024 dhe të stabilizohen në 2025. Megjithatë, lëvizjet dhe vlerësimet e çmimeve të lëndëve të para janë jashtëzakonisht të paqëndrueshme dhe të ndikuara fuqishëm nga zhvillimet që lidhen me luftën në Ukrainë dhe konfliktin ushtarak në Lindjen e Mesme, gjë që krijon pasiguri të madhe për dinamikën dhe efektet e tyre të ardhshme në ekonominë globale dhe të brendshme.

Në lidhje me **normën e interesit të huaj EURIBOR** me maturim një muaj, performanca në 2023 është në pajtueshmëri me pritjet nga tetori, dhe parashikimet e fundit për 2024 dhe 2025 janë rishikuar paksa lart, por ato ende tregojnë për lëvizje në rënie, në pajtim me pritjet për ulje të normave të interesit të BQE-së në gjysmën e dytë të 2024. Konkretisht, në janar, BQE-ja mori vendimin për të mbajtur normat e interesit në nivelin aktual, duke vlerësuar se mbajtja e tyre në atë nivel për kohën mjaft të gjatë do të kontribuojë në realizimin e objektivit të inflacionit prej 2% në periudhën afatmesme.

Treguesit e fundit nga ekonomia vendase flasin për pasqyrën makroekonomike që është më së shumti në pajtim me parashikimet e tetorit. Në tremujorin e tretë, **rritja reale e PBB-së është 1,2% me bazë vjetore**, që është në pajtim me ciklin e projeksionit të tetorit (ritje prej 1,1%). Të dhënat me frekuencë të lartë për periudhën tetor - nëntor 2023 janë aktualisht në pajtim me pritjet për përshpejtimin e rritjes së aktivitetit ekonomik në tremujorin e fundit të vitit. Kështu, në këtë periudhë vihet re rritje e prodhimit industrial, e qarkullimit në totalin e tregtisë dhe ndërtimitarisë, pas rënies reale të tyre në tremujorin e mëparshëm, ndërkohë që qarkullimi real në industrinë e hotelarisë tregon përshpejtim të dinamikës vjetore të rritjes. Gjithashtu, pritjet që

¹ Sipas raportit të Bankës Botërore për "Perspektivat Ekonomike Globale", janar 2024.

ngadalësimi i inflacionit, rritja e rrogave, si dhe paketa e re e masave antikrizë të mbështesin fuqinë blerëse të familjeve në tremujorin e fundit të vitit. **Në dhjetor 2023, norma vjetore e inflacionit është 3,6%** (3,1% gjatë muajit të kaluar) dhe është pak më e ulët se norma e parashikuar nga cikli i projeksionit të tetorit. **Për të gjithë vitin 2023, norma mesatare vjetore e inflacionit është në pajtim me pritjet dhe arrin në 9,4% (9,5% sipas projeksionit të tetorit).** Në kushtet e uljes së ndjeshme të presionit nga komponentët ushqimorë dhe energjetikë, norma vjetore e inflacionit rrjedh kryesisht nga komponenti bazë, i cili gjithashtu po ngadalësohet. **Pritjet e konsumatorëve** e dhëna në vërtetimet e dhjetorit për lëvizjen e çmimeve në periudhën e ardhshme janë gjithashtu më të favorshme krahasuar me nëntor. Ndërkaq, **dallimi në raport me inflacionin total dhe bazë në Eurozonë** ka mbetur në nivele të ulëta edhe në dhjetor, në kushtet e lëvizjeve të ngjashme të normave këtu dhe në Eurozonë. Rishikimet në lidhje me çmimet e importit për momentin janë kryesisht në rënie, por ende ekziston pasiguria e dinamikës së ardhshme të çmimeve të produkteve primare në bursa për shkak të tensioneve gjeopolitike dhe ndryshimeve klimatike.

Rezervat valutore në fund të tremujorit të katërt të vitit 2023 arrijnë në 4.538,5 milionë euro. Analiza e treguesve të mjaftueshmërisë së rezervave valutore tregon se ato janë ende në zonën e sigurt. Të dhënat për tregtinë e jashtme në periudhën tetor - nëntor 2023 tregojnë për një deficit tregtar pak më të ulët për tremujorin e fundit të vitit sesa pritej sipas projeksionit të tetorit. Të dhënat për operacionet e këmbimit në fund të dhjetorit 2023 tregojnë për flukse hyrëse neto nga transferet private që janë më të larta se pritjet për tremujorin e katërt sipas projeksionit të tetorit.

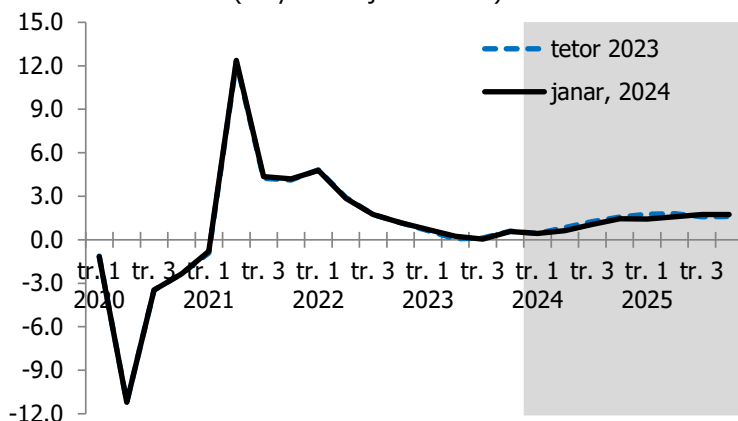
Në raport me **lëvizjet e sektorit monetar**, gjithsej **depozitat** në dhjetor të vitit 2023 janë më të larta me 9,1% në bazë vjetore, me rritje vjetore të parashikuar për tremujorin e katërt prej 8,4% sipas projeksionit të tetorit. Rritja **e totalit të kredive të** sektorit privat në dhjetor të vitit 2023 u ngadalësua në 5,1%, me rritje vjetore të parashikuar për tremujorin e katërt prej 5,7% sipas projeksionit të tetorit. Të dhënat e vërtetimit për aktivitetin kreditor për tremujorin e katërt 2023 tregojnë për shtrëngim të caktuar të kushteve për ofertën e kredive në të dy sektorët, me rënie të kërkesës. Njëkohësisht ka rënë edhe rritja e kredive të reja të miratuara, e cila vjen nga sektori i korporatave, me rritje të lehtë tek amvisëritë. Konkretisht, shumica e totalit të kredive të reja të miratuara për sektorin privat në 12 muajt e fundit që përfundojnë në nëntor, mesatarisht është më e ulët në bazë vjetore.

Në Buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut në periudhën janar-nëntor 2023 është realizuar deficit prej 28.463 milionë denarë, ose 66,6% nga deficit i planifikuar për vitin 2023. Deficiti buxhetor financohet nëpërmjet huamarrjes neto të shtetit në tregun e brendshëm dhe nga mjetet e depozitave të shtetit në Bankën Popullore, gjatë zhvlerësimit neto të shtetit jashtë vendit gjatë kësaj periudhe.

Realizimet më të fundit në treguesit makroekonomikë, të cilët janë kyç në drejtimin e politikës monetare, janë kryesisht në linjë me pritshmëritë nga projeksionet e fundit. Norma vjetore e inflacionit e realizuar në dhjetor të vitit 2023 u përshpejtua lehtësisht për shkak të bazës krahasuese, por më e moderuar se sa pritej. Norma mesatare e inflacionit për të gjithë vitin 2023 është në përputhje me parashikimet, por realizimet janë relativisht të larta krahasuar me mesataren historike. Sinjalet nga sondazhet tregojnë për stabilizim të mëtejshëm të pritjeve inflacioniste. Çmimet e produkteve primare në bursa vazhdojnë të shfaqin një përshtatje të ndjeshme rënëse, por transmetimi në çmimet e brendshme, veçanërisht për ushqimet, është ende më i dobët. Parashikimet e fundit flasin për uljen më të fortë të tyre në periudhën e ardhshme, por pasiguria ende ekziston për shkak të konflikteve aktuale ushtarake. Rritja e ekonomisë së brendshme në tremujorin e tretë të vitit 2023 është e moderuar dhe në pajtim me parashikimet. Rritje më e fortë ekonomike pritet në tremujorin e fundit të vitit, siç tregohet nga lëvizja e treguesve afatshkurtër në dispozicion për periudhën tetor - nëntor. Lëvizjet në tregun valutor janë ende të favorshme, me një fluks të mëtejshëm të lartë të valutës në tregun valutor. Në tremujorin e fundit të vitit rritet edhe potenciali depozitues i bankave, pak më i fortë se sa pritej, dhe mbështetja kreditore e sektorit privat vijon të rritet, por më e moderuar, brenda projeksionit.

Tregues të përzierdhur makroekonomik ¹⁾						2022																2023																		
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	jan.	shk.	mars	Tr.1	prill	maj	qershor	Tr. 2	Korrik	gusht	shtator	Tr.3	tet.	nën.	dhjet.	Tr.4	2022	jan.	shk.	mars	Tr.1	prill	maj	qershor	Tr. 2	korrik	gusht	shtator	Tr.3	tet.	nën.	dhjet.	Tr.4	2023
I. Sektori real treguesit																																								
Produkti bruto i brendshëm (ritriza reale vjetore) ^{1,2}	2.8	1.1	2.9	3.9	-4.7	4.5				1.7				4.0				1.8				1.5	2.2				1.5			1.1				1.2						
Produkt industrial /3																																								
norma e ndryshimit (vjetore)	3.4	0.2	5.4	3.7	-9.5	1.4	0.7	6.2	3.2	3.4	-3.8	8.6	-0.2	1.3	-5.0	0.2	-0.5	-1.8	-5.2	-3.7	-1.3	-3.4	-0.2	-2.3	1.0	1.2	0.1	-1.6	6.1	3.7	2.7	-1.7	-5.1	4.5	-0.6	9.9	-2.3	-5.8	0.4	0.7
norma mesatare kumulative	3.4	0.2	5.4	3.7	-9.5	1.4	0.7	6.2	3.6	3.4	1.5	2.9	2.3	2.3	1.2	1.1	0.9	0.9	0.3	-0.1	-0.2	-0.2	-0.2	-2.3	-0.5	0.1	0.1	-0.3	1.0	1.5	1.5	1.0	0.3	0.8	0.8	1.7	1.3	0.7	0.7	
Inflacioni ^{1,4}																																								
CPI inflacioni (vjetore) ⁵	-0.2	2.4	0.9	0.4	2.3	4.9	6.7	7.6	8.8	7.7	10.5	11.9	14.5	12.3	16.0	16.8	18.7	17.2	19.8	19.5	18.7	19.3	18.7	17.1	16.7	14.7	16.1	13.0	11.3	9.3	11.2	8.4	8.3	6.6	7.7	3.5	3.1	3.6	3.4	3.4
CPI inflacioni (mesatare kumulative)	-0.2	1.4	1.5	0.8	1.1	3.2	6.7	7.1	7.4	7.7	8.4	9.1	10.0	10.0	10.9	11.6	12.4	12.4	13.2	13.8	14.2	14.2	14.2	17.1	16.9	16.1	16.1	15.3	14.5	13.6	13.6	12.8	12.2	11.5	11.5	10.7	9.9	9.4	9.4	9.4
Inflacioni bazë (mesatare kumulative)	1.3	2.3	1.5	0.5	0.9	2.4	2.6	3.3	3.8	3.8	4.3	4.8	5.2	5.2	5.5	5.8	6.2	6.2	6.5	6.8	7.1	7.1	7.1	10.8	10.6	10.2	10.2	10.2	9.9	9.6	9.6	9.3	9.0	8.7	8.7	8.4	8.2	8.0	8.0	8.0
Inflacioni bazë (vjetore) ⁵	1.0	2.8	1.4	-0.3	1.9	2.9	2.6	3.9	4.9	3.8	5.8	6.6	7.3	6.6	7.3	8.1	8.9	8.1	9.2	9.8	10.8	9.9	10.8	10.8	10.4	9.5	10.2	10.1	8.9	8.2	9.1	7.4	7.1	6.3	6.9	6.2	6.2	5.4	6.0	5.5
Fuqia punëtore																																								
Norma e papunësisë ¹¹	23.7	22.4	20.7	17.3	16.4	15.7				14.7				14.5				14.3				14.0	14.4				13.3			13.1				12.8						
II. Sektori fiskal treguesit																																								
(Buxheti qendror dhe Buxheti i fondeve)																																								
Gjithesë të hyrit buxhetore	169,356	179,673	188,505	203,822	189,554	218,021	16,761	18,844	21,501	57,106	21,745	16,890	20,572	59,207	21,225	19,308	21,739	62,272	21,838	18,958	23,704	64,500	243,085	19,268	18,749	27,991	66,009	21,207	22,294	21,639	65,140	22,594	22,005	21,728	66,326	26,865	24,128	28,677	79,669	277,144
Gjithesë shpenzimet buxhetore	185,407	196,561	200,071	217,445	203,822	218,021	20,220	22,241	21,316	63,777	19,753	20,647	22,483	62,883	21,051	20,264	26,694	68,009	22,108	26,456	35,363	83,927	278,596	20,681	23,003	25,649	69,533	30,183	24,814	30,202	85,199	26,057	22,007	22,249	70,313	24,370	27,518	41,633	93,521	318,566
Bilanci buxhetor (para tërësimit bazë)	-16,051	-16,888	-11,566	-13,623	-13,867	-13,867	-3,885	-3,459	-3,397	-185	-6,071	-3,757	-1,911	-3,676	-174	-956	-4,955	-5,737	-270	-7,498	-11,659	-19,427	-35,511	-1,413	-4,254	-2,142	-3,524	-8,976	-2,520	-8,563	-20,059	-3,464	-3	-521	-3,987	2,495	-3,390	-12,956	-13,852	
Bilanci buxhetor (% nga PBB-ja) ¹²	-2.7	-2.7	-1.8	-2.0	-8.0	-5.3	-0.4	-0.4	0.0	-0.8	0.2	-0.5	-0.2	-0.5	0.0	-0.1	-0.6	-0.7	0.0	-0.9	-1.5	-2.4	-4.4	-0.2	-0.5	0.2	-0.4	-1.0	-0.3	-1.0	-2.3	-0.4	0.0	-0.1	-0.5	0.3	-0.4	-1.5	-1.6	-4.8
III. Treguesit financiar ¹³																																								
Oferta monetare (M4), norma vjetore e rritjes	6.2	5.1	11.8	9.3	6.9	7.0	6.5	5.3	2.8	2.8	3.0	1.8	1.4	1.4	1.9	1.3	2.9	2.9	3.5	4.6	5.1	5.1	5.1	4.5	5.7	6.9	6.9	8.6	10.5	11.4	11.4	10.6	9.8	8.8	8.8	8.3	7.4	8.7	8.7	8.7
Totali i kredive, norma vjetore e rritjes	-0.1	5.4	7.3	6.0	4.7	8.3	8.4	8.9	9.8	9.8	10.0	9.9	10.0	10.0	9.7	9.7	9.9	9.9	10.1	9.6	9.4	9.4	9.4	8.5	7.7	6.6	6.6	6.3	6.5	6.5	6.5	5.8	6.4	5.8	5.8	5.3	5.2	5.1	5.1	5.1
Totali i kredive të popullsisë	7.0	9.2	10.3	10.5	8.0	7.8	7.8	7.8	7.9	7.9	7.8	8.0	7.7	7.7	7.7	7.7	7.6	7.6	7.5	7.5	7.3	7.3	7.3	7.4	7.2	6.8	6.8	6.7	6.5	6.4	6.4	6.4	6.3	6.5	6.7	6.7	6.7	6.7		
Totali i kredive të ndërmarrjeve	-5.3	2.3	4.5	1.9	1.1	8.7	9.0	10.0	11.9	11.9	12.3	11.9	12.6	12.6	12.9	12.1	11.5	11.5	11.5	9.7	8.2	6.2	6.2	5.9	6.5	6.5	6.5	6.2	5.9	6.5	6.5	5.0	5.8	5.1	5.1	4.1	3.8	3.3	3.3	3.3
Totali i depozitave (me para të depozituara), norma vjetore e rritjes ¹⁷	6.1	5.0	12.1	9.0	6.7	7.5	7.2	5.8	3.2	3.2	3.4	2.1	1.5	1.5	2.0	1.4	3.2	3.2	4.1	4.9	4.9	4.9	4.9	4.9	4.9	4.9	4.9	8.7	10.7	11.6	11.6	11.2	10.2	9.0	9.0	8.3	7.4	9.1	9.1	9.1
Gjithesë depozita të popullsisë	2.5	6.1	9.5	7.9	4.6	7.1	6.8	6.0	3.9	3.9	4.6	4.5	5.2	5.2	5.2	4.6	5.3	5.3	5.6	5.3	5.8	5.8	5.8	5.9	6.3	8.4	8.4	8.3	8.7	8.8	8.8	8.4	7.0	6.8	6.8	6.8	7.1	7.9	7.9	
Totali i depozitave të ndërmarrjeve	13.4	2.1	9.5	14.6	10.1	11.6	11.5	8.3	3.9	3.9	1.7	-1.6	-4.8	-4.8	-2.9	-3.8	0.4	0.4	1.5	4.3	3.7	3.7	3.7	2.6	5.7	5.9	5.9	12.0	17.8	19.7	19.7	18.9	19.0	15.7	15.7	14.1	9.8	13.2	13.2	13.2
Normat e interesit ¹⁴																																								
Norma e interesit të B3 (në fund të muajit/tremujorit/vitit)	3.75	3.25	2.50	2.25	1.50	1.25	1.25	1.25	1.25	1.25	1.50	1.75	2.00	2.00	2.50	2.50	3.00	3.00	3.50	4.25	4.75	4.75	4.75	4.75	5.25	5.50	5.50	5.50	5.75	6.00	6.00	6.00	6.15	6.30	6.30	6.30	6.30	6.30		
Normat e interesit aktive	7.0	6.6	6.1	5.6	5.2	4.9	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.6	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.7	4.6	5.1	5.1	5.2	5.1	5.2	5.2	5.3	5.2	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	5.8	5.7	5.7
Normat e interesit pasive	2.5	2.2	2.0	1.9	1.5	1.2	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0	1.1	1.2	1.3	1.2	1.1	1.1	1.3	1.4	1.5	1.4	1.6	1.6	1.8	1.7	1.9	2.0	2.0	2.0	2.1	2.2	2.3	2.2
në denarë	1.0	0.9	0.8	0.8	0.6	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.5	0.6	0.5	0.4	0.6	0.7	0.8	0.7	0.9	0.9	1.0	0.9	1.1	1.2	1.2	1.2	1.3	1.3	1.4	1.3	1.0
IV. Sektori i jashtëm treguesit																																								
Bilanci i llogaritës rrjedhëse ¹⁵ (në milionë euro)	-252.5	-78.3	22.38	-334.7	-318.0	-329.0	-3.1	-254.3	-134.4	-391.8	-165.7	-68.5	-2.8	-236.9	79.8	61.7	-35.6	105.9	-71.9	-34.0	-168.7	-274.6	-797.4	-14.6	19.9	94.6	99.9	-92.2	25.2	-50.5	-117.5	130.3	29.1	99.5	258.9					
Bilanci i llogaritës rrjedhëse (% e PBB-së)	-2.6	-0.8	0.21	-3.0	-2.9	-2.8	-0.0	-2.0	-1.0	-3.0	-1.3	-0.5	0.0	-1.8	0.6	0.5	-0.3	0.8	-0.6	-0.3	-1.3	-2.1	-6.1	-0.1	0.1	0.7	0.7	-0.7	0.2	-0.4	-0.8	0.9	0.2	0.7	1.8					
Bilanci tregtar (në milionë euro) ¹⁶	-1,786.2	-1,816.2	-1,811.4	-2,007.7	-1,816.6	-2,715.7	-262.7	-312.3	-324.8	-899.8	-404.6	-315.8	-259.6	-980.0	-269.4	-350.8	-342.1	-962.3	-333.9	-283.8	-363.6	-981.3	-3,823.4	-228.1	-196.1	-209.3	-633.5	-195.6	-215.2	-241.9	-652.6	-201.4	-309.6	-210.3	-721.3	-277.6				

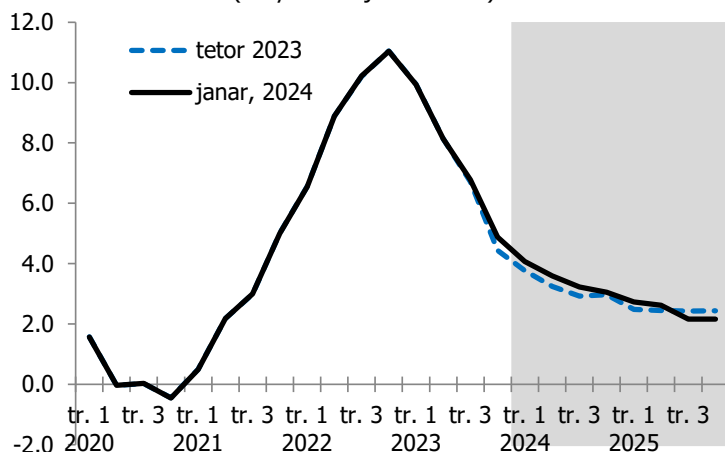
Kërkesa e huaj efektive (ndryshime vjetore në %)

Në funksion të **kërkesës së huaj**, vlerësimet e rritjes janë pothuajse të pandryshuara për të gjithë periudhën e projektimit (2023-2025).

Burimi: "Consensus Forecast" dhe vlerësimet e BPRMV-së.

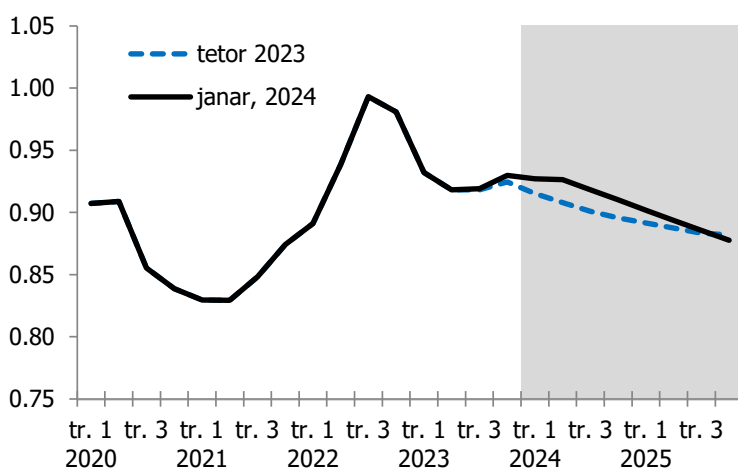
Kërkesa e huaj efektive (ndryshime vjetore në %)

Korrigjime të vogla lart në **inflacioni efektiv i huaj** për 2023 dhe 2024 (me pritshmëri për rritjen pak më të lartë të çmimeve në Serbi më 2023 dhe Poloni më 2024 ²) dhe korrigjim i lehtë në rënie për vitin 2025.

Burimi: "Consensus Forecast" dhe vlerësimet e BPRMV-së.

Kursi euro/USD-dollar

Zhvlerësimi i realizuar i **dollarit amerikan ndaj euros** për vitin 2023 është në përputhje me parashikimet e tetorit...

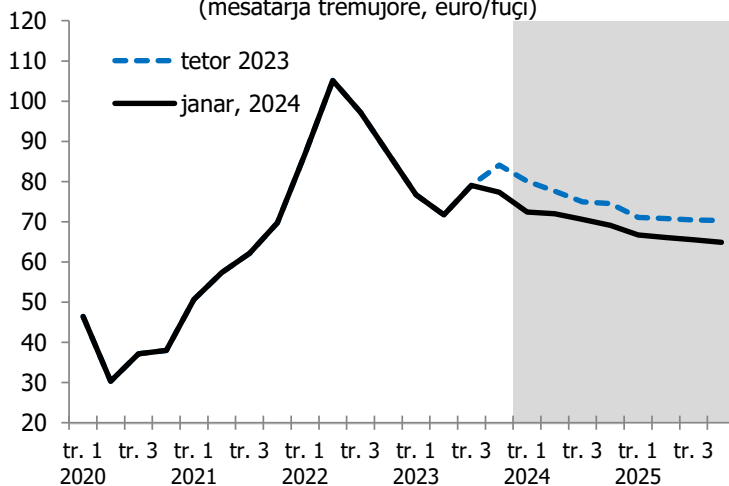
... dhe në dy vitet e ardhshme pritet dobësim i mëtejshëm i vlerës së dollarit amerikan në raport me euron, por në mesatare do të jetë minimalisht më i dobët se sa ishte parashikuar në tetor.

Burimi: "Consensus Forecast" dhe vlerësimet e BPRMV-së.

² Inflacioni në Serbi dhe Poloni është përshtatur për ndryshimet e kursit të këmbimit.

Nafta "brent"

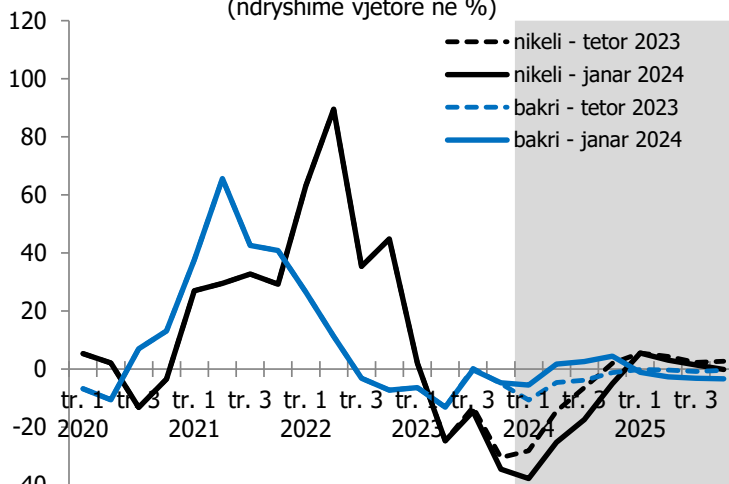
(mesatarja tremujore, euro/fuçi)

Burimi: FMN-ja , Banka Botërore dhe llogaritjet e BPRMV-së.

Çmimet e nikelit dhe bakrit në euro

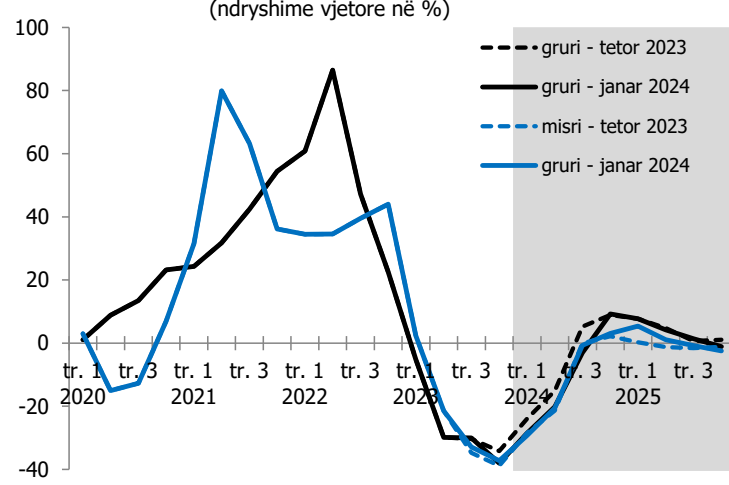
(ndryshime vjetore në %)

Burimi: FMN-ja , Banka Botërore dhe llogaritjet e BPRMV-së.

Çmimet e grurit dhe misrit në euro

(ndryshime vjetore në %)

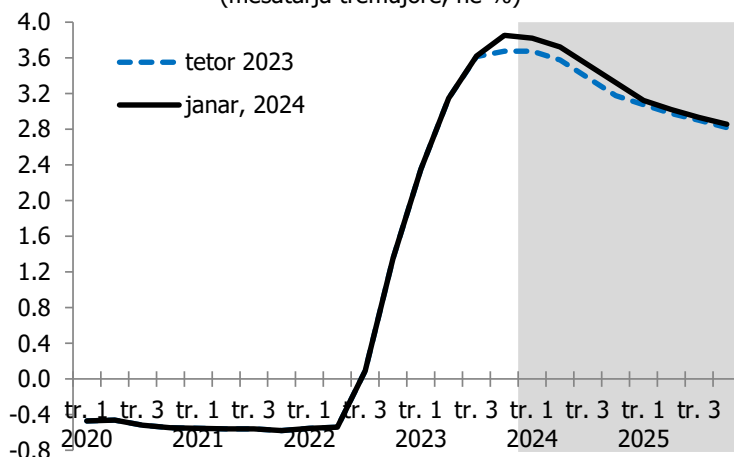
Burimi: FMN-ja , Banka Botërore dhe llogaritjet e BPRMV-së.

Rënie më e madhe e çmimeve të produkteve parësore në vitin 2023 në krahasim me pritjet e muajit tetor...

...dhe parashikime më shumë në rënie i parashikimeve për vitin 2024 dhe 2025³, si rezultat i pritjeve më të dobëta të kërkesës për naftë dhe metale, për shkak të gjasave të përqësuar globale ekonomike, si dhe të pritshmërive për rritjen e prodhimit dhe inventarëve më të lartë globalë të ushqimit.

³ Për analizën e çmimeve të naftës, metaleve dhe produkteve ushqimore primare, përdoren raporte të ndryshme të FMN-së, Bankës Botërore, FAO-së, OPEC-ut, BQE-së dhe portaleve të specializuara ekonomike ndërkombëtare.

Euribor-i njëmuor
(mesatarja tremujore, në %)

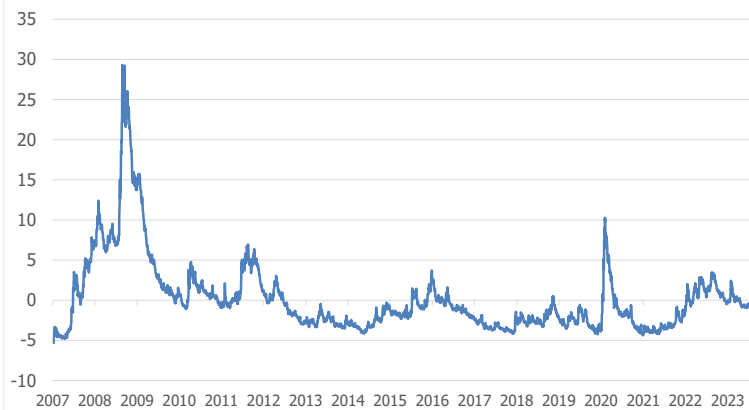

Realizimi **në EURIBOR-in njëmuor** për vitin 2023 është sipas pritshmërive të muajit tetor...

... kurse për dy vitet e ardhshme, janë bërë korrigjime të vogla në rritje të vlerësimeve, por me rënie të mëtejshme graduale, në pajtim me pritshmëritë për ulje të normave të interesit nga BQE-ja në gjysmën e dytë të vitit aktual.

Burimi: "Consensus Forecast" dhe vlerësimet e BPRMV-së.

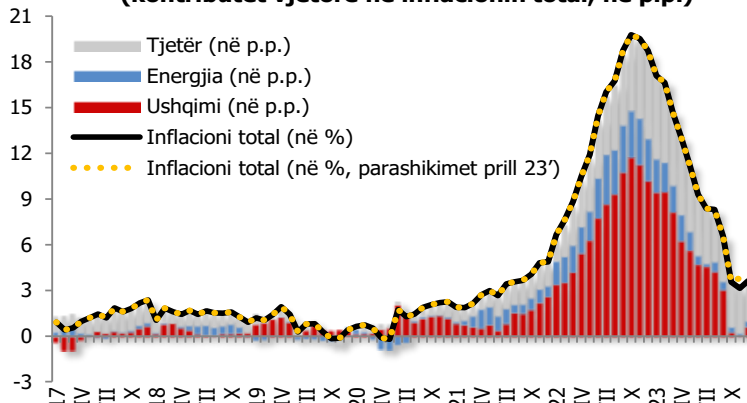
Indeksi Financiar i stresit

Treguesi i stresit financiar global⁴ vazhdon të tregojë luhatje të ulët në tregjet financiare.

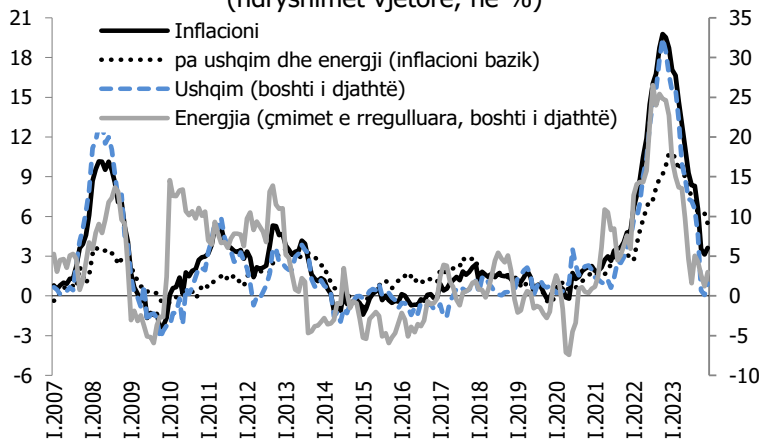
⁴ Indeksi OFR FSI mat stresin financiar sistematik - shqetësimet në funksionimin normal të tregjeve financiare. Ai përbëhet nga 33 variabla të tregut financiar, të grupuar në pesë kategori treguesish: kredia, vlerësimi i kapitalit, financimi, aktivet e sigurta/pa rrezik dhe paqëndrueshmëria. Vlera e indeksit në një ditë të caktuar përfaqëson një nivel mesatar të ponderuar të çdo variabli të vëzhguar në treg atë ditë, në raport me vlerën e tij historike, me indeksin pozitiv kur niveli i stresit është mbi mesataren dhe negativ kur niveli i stresit është nën mesataren.

Norma e infalcionit
(kontributet vjetore në inflacionin total, në p.p.)

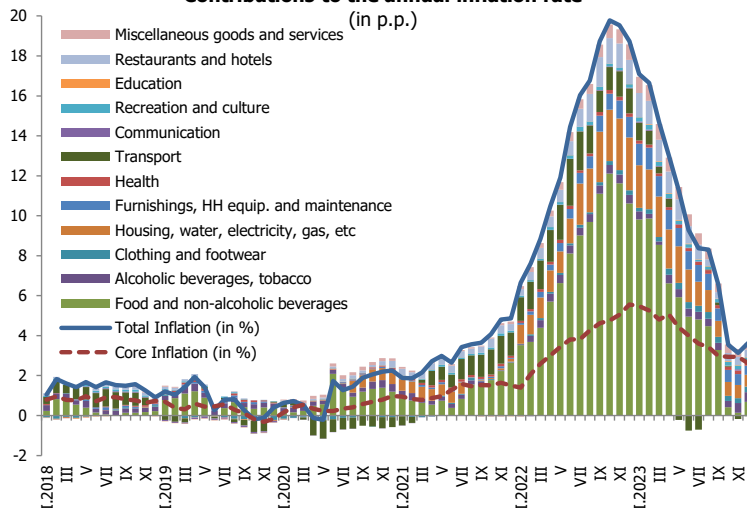
Burimi: Enti Shtetëror i Statistikës dhe vlerësimet e BPRMV-së.

Inflacioin dhe çmimet e ushqimit dhe energjisë
(ndryshimet vjetore, në %)

Burimi: Enti Shtetëror i Statistikës dhe vlerësimet e BPRMV-së.

Contributions to the annual inflation rate
(in p.p.)

Source: SSO and NBRNM.

Në dhjetor të vitit 2023, çmimet e konsumit vendas shënuan rritje të lehtë prej 0,2% në baza mujore (0,1% në nëntor) kryesisht për shkak të rritjes sezonale të çmimeve të transportit ajror.

Çmimet e ushqimeve u ulën për 0,2%, me çmime më të ulëta në shumicën e kategorive të produkteve, kryesisht për shkak të uljes së çmimeve të frutave, pjesërisht për shkak të efekteve sezonale.

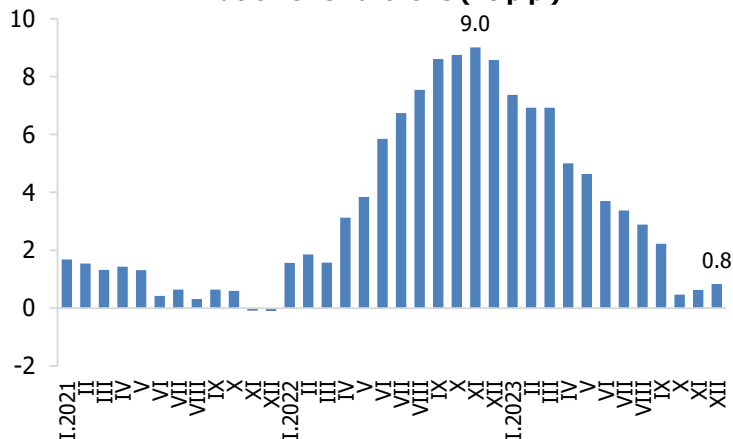
Çmimet e energjisë shënuan rënie mujore prej 0,7%, si pasojë e rënies së çmimeve të derivateve të naftës, në përputhje me lëvizjet e bursave botërore.

Inflacioni bazë në bazë mujore është 0,8%, kryesisht për shkak të rritjes sezonale të çmimeve të trafikut ajror.

Shkalla vjetore e inflacionit në dhjetor shënoi një përshejtim të moderuar dhe është 3,6% (3,1% në nëntor). Kjo është për shkak të bazës krahasuese të çmimeve të ushqimeve⁵ dhe karburanteve, të cilat u ngadalësuan më fuqishëm në dhjetor të vitit të kaluar nën ndikimin e masave për energjinë elektrike për prodhuesit vendas të produkteve ushqimore dhe rënies më të fortë të çmimeve të derivateve të naftës gjatë asaj periudhe, ndërkohë që kontributi i komponentit bazë shënoi ngadalësim.

⁵ Qeveria e RMV-së, më 19 shtator, mori vendim për uljen e çmimeve të produkteve brenda 24 kategorive nga furra buke, qumështore, industria e mishit dhe bujqësia me të paktën 10% krahasuar me çmimin që kishte në 1 gusht 2023 dhe ngrirjen e tij në nivel (lidhja). Gjithashtu, më 26 shtator, Qeveria me vendim të posaçëm ka përcaktuar marzhin më të lartë të tregtimit (fitimit) në tregtinë e pemëve të freskëta dhe perimeve të freskëta në shumën totale deri në 10% në tregtinë me shumicë dhe deri në 15% në tregtinë me pakicë (lidhja). Këto vendime fillimisht ishin të vlefshme deri në nëntor 2023, më pas zbatimi i tyre u zgjat deri në fund të vitit 2023 (lidhja), dhe gjithashtu përfshirë me muajin janar 2024 (lidhja). Më 28 shtator, Qeveria miratoi një vendim për heqjen e detyrimeve të importit për importin e agrumeve, i cili ishte i vlefshëm nga 31 dhjetori 2023, si dhe një vendim për uljen e detyrimeve të importit për importin e perimeve të freskëta, me vlefshmëri deri në shkurt 2024 (lidhja). Vendimi i qeverisë për rritjen e normës preferenciale të TVSh-së nga 5% në 10% për disa produkte ushqimore, i miratuar fillimisht më 28 shtator, pati ndikim të kundërt (lidhja), me ndryshime në vendimin e datës 10 tetor (lidhja).

Diferenca ndërmjet inflacionit vendas dhe inflacionit në Eurozonë (në p.p.)

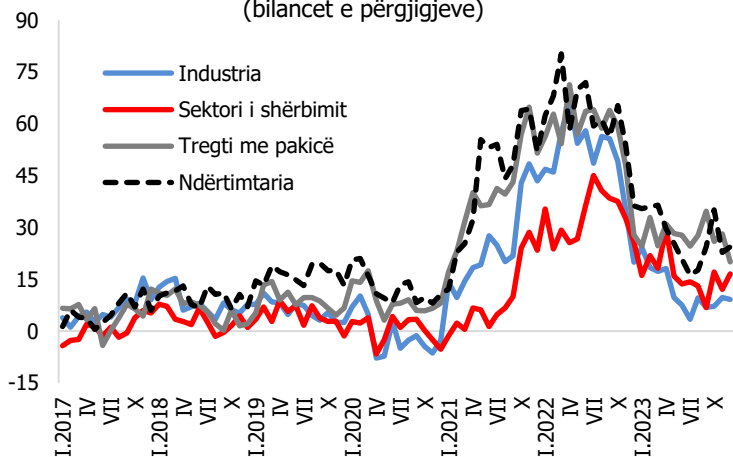
Burimi: Enti Shtetëror i Statistikës dhe Eurostat.

Pritshmëritë e konsumatorëve për ndryshimet e çmimeve në 12 muajt e ardhshëm (bilance të përgjigjeve)

Burimi: Komisioni European

Parashikimet inflacionare të udhëheqësve të ndërmarrjeve për 3 muajt e ardhshëm (bilancet e përgjigjeve)

Burimi: Komisioni European

Dallimi në raport me inflacionin total dhe atë bazë në Eurozonë mbeti në nivele të ulëta edhe në dhjetor, në kushte të përshpejtimit të ngjashëm në vend dhe në Eurozonë.

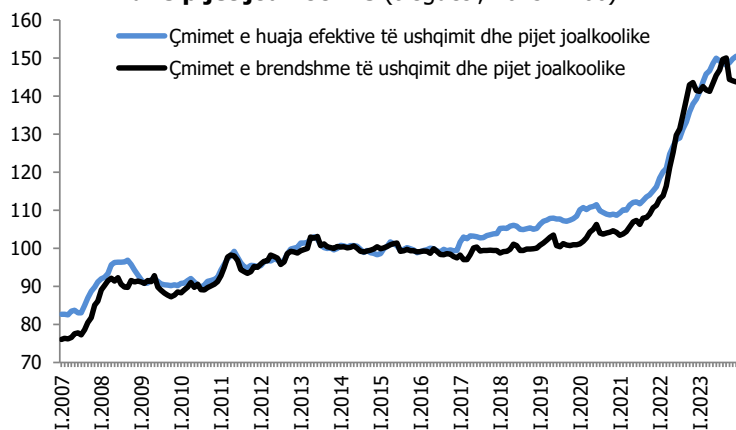
Pritshmëritë e konsumatorëve⁶ të ofruara në vërtetimet e dhjetorit për lëvizjen e çmimeve në periudhën e ardhshme janë më të favorshme krahasuar me nëntor.

Në raport me **sektorin e korporatave⁷**, pritjet për lëvizjet e çmimeve në periudhën e ardhshme janë më të favorshme në industrinë e prodhimit dhe tregtisë me pakicë dhe më pak të favorshme në sektorët e ndërtimit dhe shërbimeve.

⁶ Anketa e Komisionit European për Optimizmin e Konsumatorit nga dhjetori 2023, bazuar në pyetjen "pritshmëritë e konsumatorëve për ndryshimet e çmimeve gjatë 12 muajve të ardhshëm".

⁷ Anketat e trendit të biznesit të Komisionit European në industri, tregti me pakicë, ndërtim dhe sektorin e shërbimeve.

Çmimet e huaja efektive* dhe të brendshme të ushqimit dhe pijet joalkoolike (treguesi, 2015= 100)

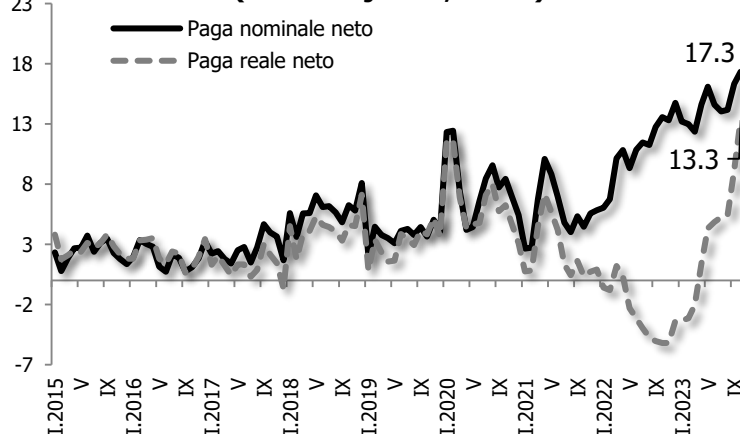
* Çmimet e huaja efektive të ushqimit janë marrë si përmblendje e ponderuar nga çmimet e ushqimit në vendet që janë partnerë me të rëndësishëm tregtar të Maqedonisë së Veriut në fushën e importit të ushqimit.

Burimi: EShS-ja, Eurostat dhe llogaritjet e BPRMV-së.

Shkalla vjetore e inflacionit të realizuar në dhjetor është pak më e ulët se ajo e ciklit të projeksionit të tetorit. Për të gjithë vitin 2023, norma mesatare vjetore e inflacionit është në pajtim me pritjet dhe arrin në 9,4% (9,5% sipas projeksionit të tetorit).

Rishikimet e lëvizjet e pritshmërive të supozimeve të hyrjes së jashtme në projeksionin e inflacionit për vitin 2024 janë kryesisht në drejtim rënës. Në të njëjtën kohë, ekziston ende një pasiguri e madhe rreth dinamikës së ardhshme të çmimeve të produkteve primare në bursa.

Paga mesatare e paguar (normat vjetore, në %)

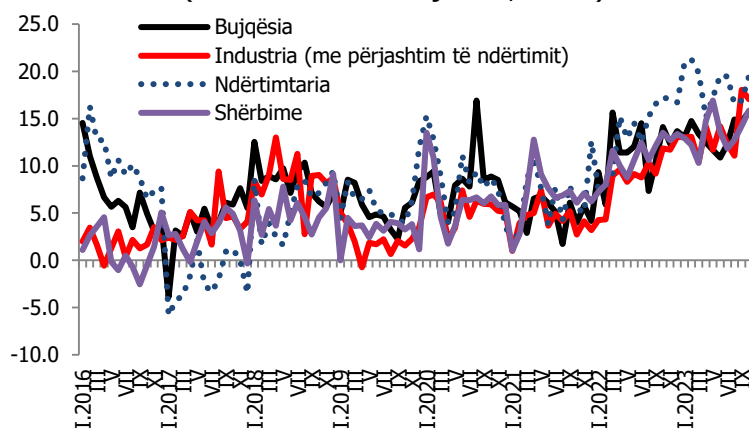

Burimi: EShS-ja.

Në periudhën tetor - nëntor 2023 **rroga mesatare nominale neto** shënoi rritje të mëtejshme vjetore, që paraqet përshpejtim në raport me rritjen e vërejtur në tremujorin e tretë...

... me përshpejtim më të madh të rritjes në "aktivitetet e shëndetit dhe mbrojtjes sociale", "administratës publike dhe mbrojtjes; sigurimeve shoqërore të detyrueshme", "veprimtarive financiare dhe veprimtaritë e sigurimit", "veprimtarive që lidhen me pasuritë e paluajtshme", "furnizimit me energji elektrike, gaz, avull dhe ajër të kondicionuar" dhe "furnizimit me ujë".

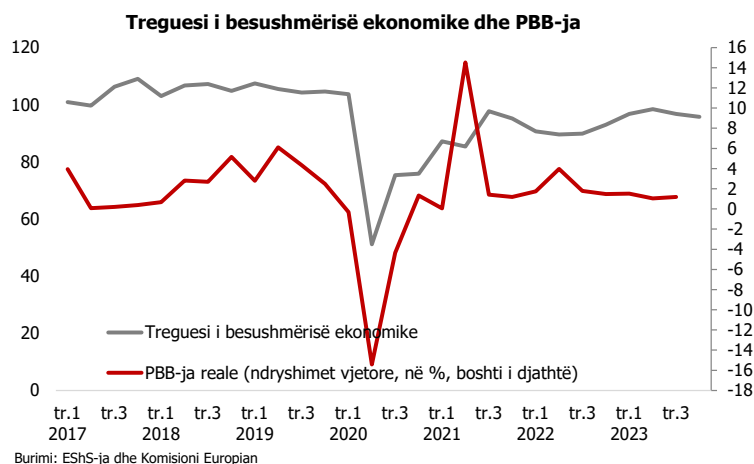
Paga mesatare mujore neto e paguar sipas sektorëve (normat nominale vjetore, në %)

Burimi: EShS-ja.

Në këtë periudhë përshpejtohet edhe rritja e **rrogës neto reale**, në pajtim me përshpejtimin e rritjes nominale të rrogave dhe ngadalësimin e inflacionit.

Ndryshimi nominal dhe real vjetor i realizuar i rrogave në periudhën tetor - nëntor 2023 është pak më i lartë krahasuar me ritmet e pritura për tremujorin e katërt në kuadër të projeksionit të tetorit.

Të dhënat me frekuencë të lartë për kahun e ofertës dhe kërkesës që janë në dispozicion për periudhën tetor - nëntor 2023 tregojnë kryesisht për përshejtim të rritjes së aktivitetit ekonomik në tremujorin e katërt të vitit.

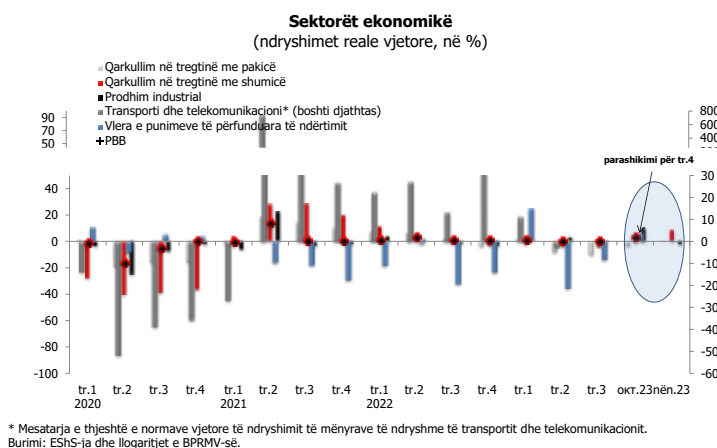
Rezultatet e anketës për tremujorin e katërt 2023 tregojnë për perceptime më të favorshme krahasuar me tremujorin e katërt të 2022, ndërsa krahasuar me tremujorin paraardhës janë disi më pak të favorshëm⁸.

Në periudhën tetor - nëntor, **qarkullimi në totalin e tregtisë** shënoi rritje të vogël reale me bazë vjetore, kundrejt rënies në tremujorin paraardhës...

...në tërësi si rezultat i rritjes së tregtisë me shumicë, ndërsa tregtia me pakicë dhe tregtia e automjeteve shënuan rënie.

Në periudhën tetor - nëntor, **prodhimi industrial** shënoi rritje reale solide në bazë vjetore, kundrejt rënies së lehtë në tremujorin e mëparshëm...

...më së shumti si rezultat i rritjes së industrisë përpunuese (në radhë të parë prodhimi i produkteve ushqimore, automjeteve, si dhe riparimi dhe instalimi i makinerive dhe pajisjeve), dhe kontribut pozitiv vërehet edhe në energjinë dhe minierat.

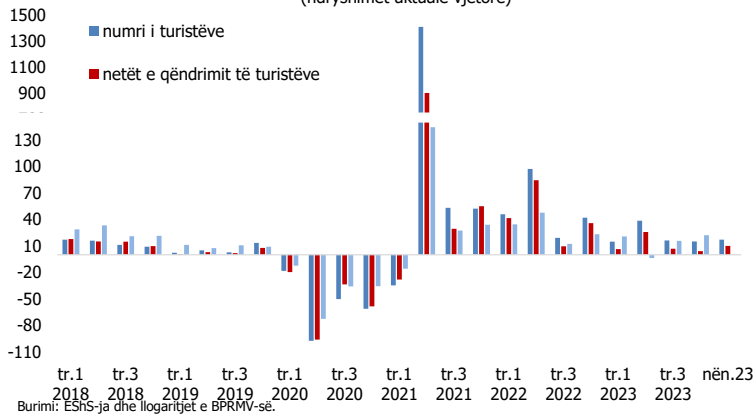

PRODHIMI INDUSTRIAL DHE VEPRIMTARI TË TJERA EKONOMIKE																	
	2020				2021				2022				2023				
	tr.1	tr.2	tr.3	tr.4	tr.1	tr.2	tr.3	tr.4	tr.1	tr.2	tr.3	tr.4	tr.1	tr.2	tr.3	tet.	nën.
	ndryshime reale vjetore në %																
Produkti bruto i brendshëm	-0.3	-15.4	-4.3	1.3	0.1	14.5	1.4	1.2	1.7	4.0	1.8	1.5	1.5	1.1	1.2	-	-
Prodhim industrial	-3.7	-25.0	-7.5	-2.3	-6.1	22.3	-3.5	-2.3	3.4	1.3	-1.8	-3.4	0.1	2.7	-0.6	9.9	-2.3
Punimet e realizuara ndërtimore	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-1.2	-19.2	-14.0	14.7	-21.2	-8.4	3.2	-
Ndërtim i lartë	-8.5	-20.4	17.9	8.6	18.5	5.3	-20.2	-20.9	-26.0	15.2	-8.8	6.7	15.6	-19.7	-9.8	-35.8	-
Ndërtim i ulët	21.3	4.7	-6.2	11.1	-16.1	-16.9	-3.5	-15.2	5.1	-11.3	-25.9	-26.9	13.9	-22.3	-7.2	4.12	-
Qarkullim në tregtim me shumicë - Gj	-16.7	-30.6	-26.1	-24.3	0.9	22.5	16.9	10.4	9.7	4.0	0.4	-2.7	3.7	-5.2	-6.3	-2.0	4.0
Qarkullim në tregtim me pakicë*	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.7	1.9	-1.3	1.4	-8.1	-9.8	-3.3	0.2
Qarkullim në tregtim me shumicë*	-27.8	-40.1	-38.7	-36.3	3.7	27.9	24.8	19.6	11.0	2.4	-1.3	-3.0	3.8	-3.9	-4.4	-1.0	8.5

*Rritjet reale të rritjes logaritme nga BPRM-JV, duke përfshirë normat nominale të rritjes me inflacionin vjetor, të matur sipas shpenzimeve të jetesës. Të dhënat e tregtisë në 2020, 2021, dhe 2022 janë të dhëna të ardhshme, ndërsa të dhënat e PBB-së në 2021 dhe 2022 janë të ardhshme ndërsa për PBB-në në 2023 janë vlerësuar.

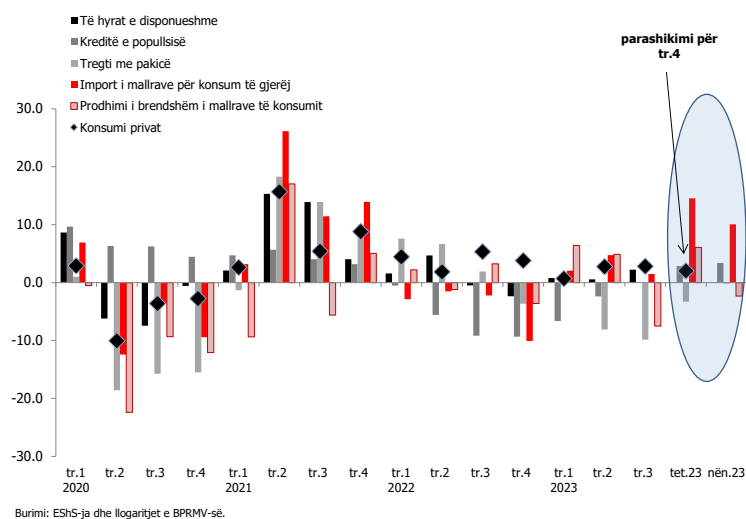
⁸ Ireferohet anketave të kryera nga Komisioni Europian për të matur besimin ekonomik të subjekteve në ekonomi. Treguesi i përbërë i besimit ekonomik përfshohet si një mesatare e ponderuar e treguesve të besimit për konsumatorët dhe treguesve të besimit për sektorë individualë të ekonomisë (ndërtim, industri, tregti me pakicë dhe shërbime).

Indikatorët e shërbimeve hotelierike
(ndryshimet aktuale vjetore)

Në periudhën tetor - nëntor vërehet rritje e numrit total të turistëve dhe bujtjeve dhe rritja reale me bazë vjetore e qarkullimit total në **shërbimet hotelierike** përshpejtohet në tetor.

Treguesit e lëvizjes së konsumit personal
(normat reale vjetore, në %)

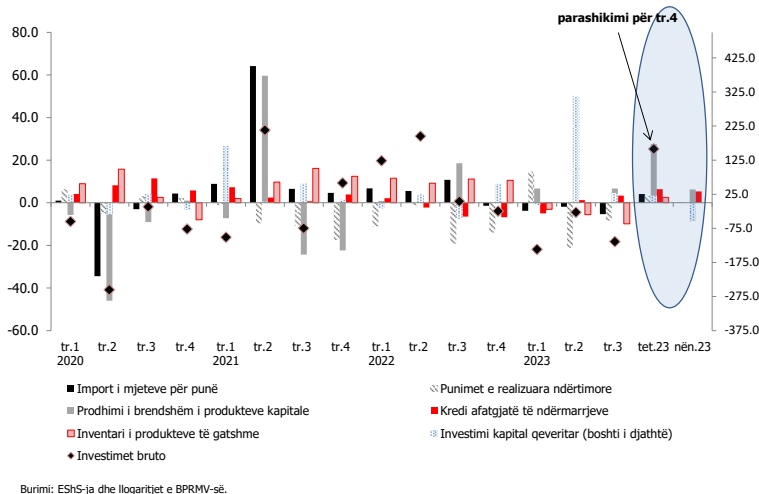

Të dhënat në dispozicion për lëvizjet e **konsumit personal** për periudhën tetor - nëntor 2023 tregojnë kryesisht rritje të mëtejshme të tij, me rritje të rrogave, pensione, kredive për popullsinë, importit të mallrave të konsumit dhe prodhimit vendas të mallrave të konsumit. Rënie e lehtë vërehet në tregtinë me pakicë dhe të ardhurat bruto nga TVSh-ja.

Për sa i përket të dhënave me frekuencë të lartë për **investimet bruto**, lëvizjet janë kryesisht në drejtim rritës...

... me rritje të punimeve të përfunduara të ndërtimit, prodhimit të përgjithshëm industrial, importit të kapitalit qarkullues, tatimit mbi fitimin, prodhimit vendas të mallrave kapitale, si dhe mbështetjes së kredisë për ndërmarrjet, ndërsa rënie relativisht e lartë vërehet në investimet kapitale shtetërore.

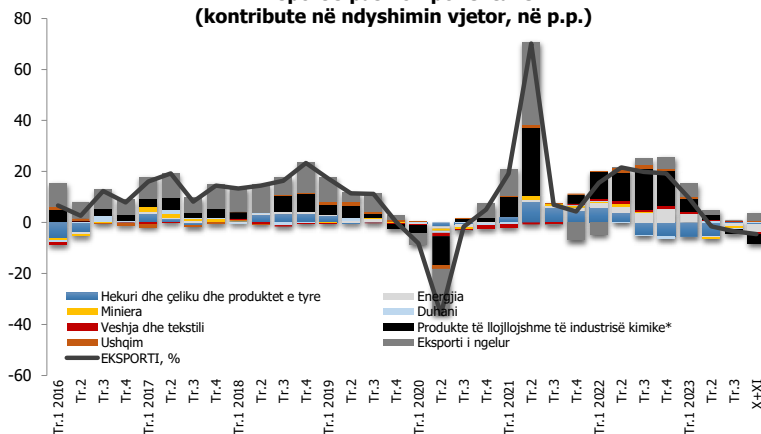
Treguesit e lëvizjes së investimeve bruto
(normat reale vjetore, në %)

Të dhënat për **tregtinë e jashtme** në periudhën tetor - nëntor 2023 tregojnë për një ngushtim të mundshëm të deficitit krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar, me rënie nominale më të lartë të importeve krahasuar me rënien e eksporteve të mallrave.

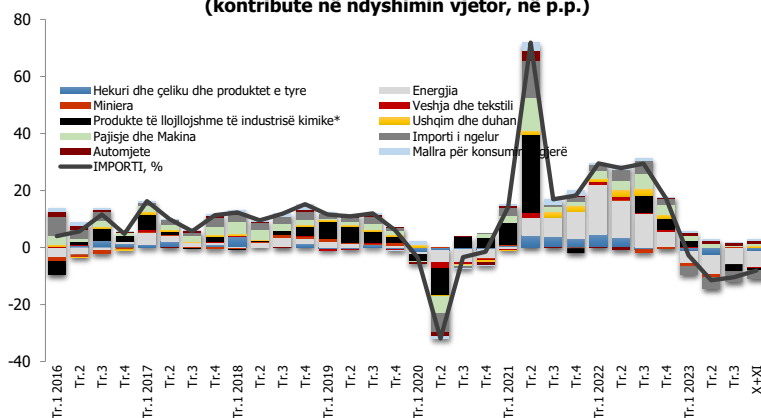
Arritjet buxhetore në pajtim me të dhënat fiskale për periudhën tetor - nëntor 2023 tregojnë për rritje reale vjetore të **konsumit publik**.

Eksport sipas komponentave
(kontribute në ndryshimin vjetor, në p.p.)

Burimi: BPRMV.

Import sipas komponentave
(kontribute në ndryshimin vjetor, në p.p.)

Burimi: BPRMV.

Deficiti i shkëmbimit të mallrave me vendet e huaja në periudhën tetor - nëntor 2023 është ulur me 16,5% me bazë vjetore, nën ndikimin e rënies më të theksuar të importeve sesa rënies së eksporteve të mallrave.

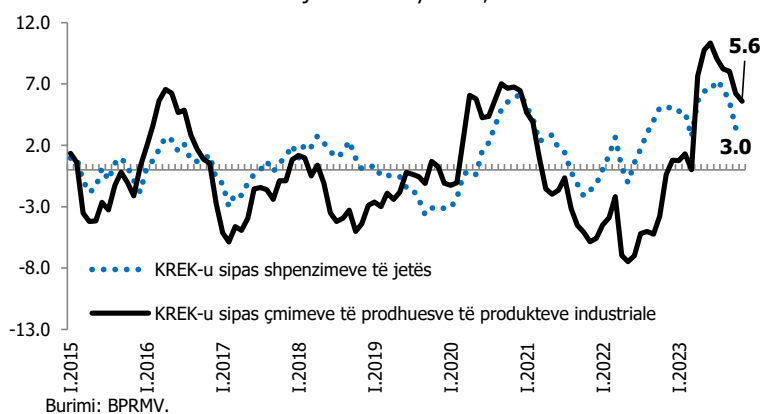
Eksporti i mallrave në periudhën tetor - nëntor 2023 shënoi rënie prej 4,6% me bazë vjetore, më së shumti shkaktohet nga eksporti më i ulët i një pjese të objekteve prodhuese në pronësi të huaj nga industria automobilistike si dhe nga eksporti më i ulët i energjisë elektrike. Nga ana tjetër, në pjesën tjetër të eksporteve ka realizime më të mira edhe në këtë periudhë. Realizimet në eksport janë aktualisht pak më të mira nga pritshmëritë sipas parashikimit të tetorit.

Importi i mallrave në periudhën tetor - nëntor 2023 shënoi rënie prej 8,1% me bazë vjetore, që më së shumti vjen si pasojë e importit më të ulët të energjisë, si dhe importit më të ulët të një pjese të objekteve prodhuese në pronësi të huaj nga industria automobilistike, në pajtueshmëri me realizimet e eksportit. Krahësuar me projeksionin e tetorit, importet e realizuara aktualisht janë më të ulëta.

Deficiti tregtar në periudhën tetor - nëntor 2023, tani për tani vë në dukje mundësinë e realizimit të deficitit pak më të ulët se sa pritej për tremujorin e katërt të vitit, sipas projeksionit të tetorit.

KREK

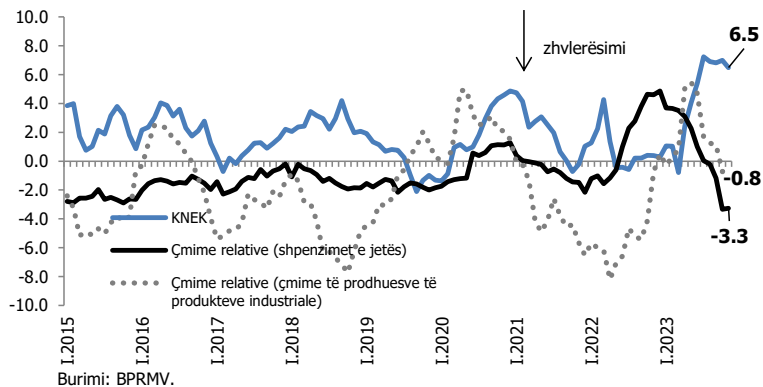
norma vjetore e ndryshimit, në %

Burimi: BPRMV.

Në nëntor të vitit 2023, indekset REDK u rritën në baza vjetore, të ndikuar nga vlerësimi i NEDC-së (kryesisht për shkak të zhvlerësimit të rublës ruse dhe lirës turke kundrejt dinarit), ndërsa shpenzimet relative e jetesës dhe çmimet relative të produktet industriale ranë.

KKEN-ja dhe çmimet relative
normat vjetore të ndryshimit, në %

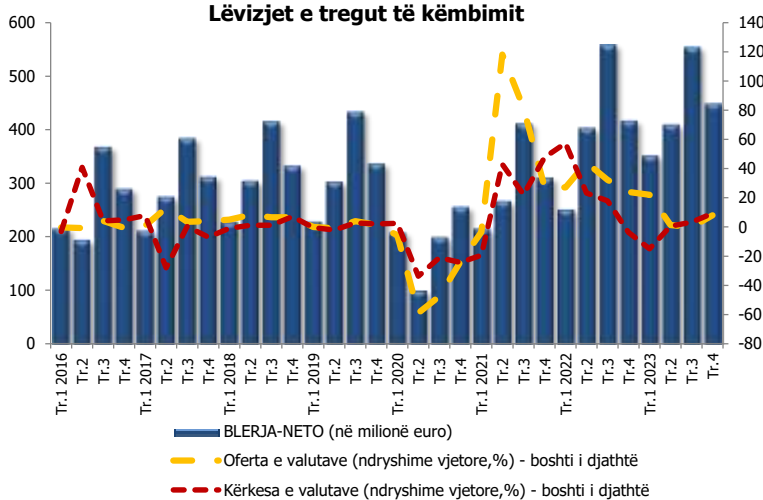

Në indekset e REDK-së të llogaritura me ponderë të bazuara në tregtinë e jashtme pa produkte parësore, lëvizje të ngjashme janë vërejtur në këtë periudhë, por më e moderuar, me një vlerësim më mesatar të NEDC-së (për shkak të nënçmimit të lirës turke në raport me denarin).

KREK, nuk ka produkte parësore
norma vjetore e ndryshimit, në %

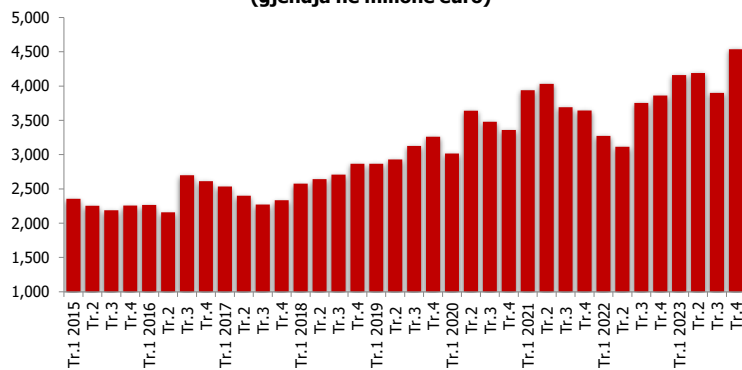

Lëvizjet e tregut të këmbimit

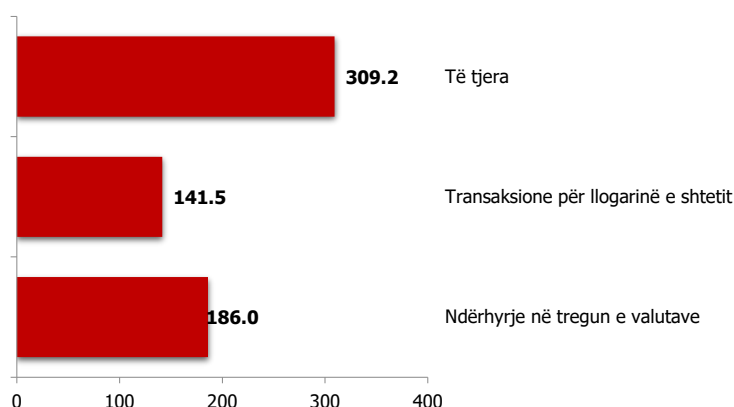
Shlyerja neto e tregut të këmbimit valutor në tremujorin e katërt të vitit 2023 shënoi rritje krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit të kaluar dhe u referohet realizimeve në transferet private që janë më të larta se pritjet për tremujorin e katërt sipas projeksionit të tetorit.

**Rezerva valutore bruto
(gjendja në milionë euro)**

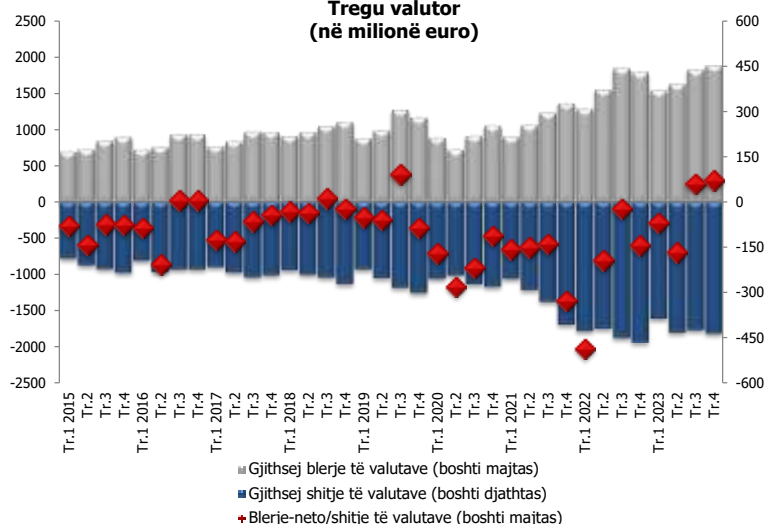
Burimi: BPRMV.

**Faktorë të ndryshimit të rezervave valutore në
tremujorin e katër të vitit 2023
(në milionë euro)**

Burimi: BPRMV.

**Tregu valutor
(në milionë euro)**

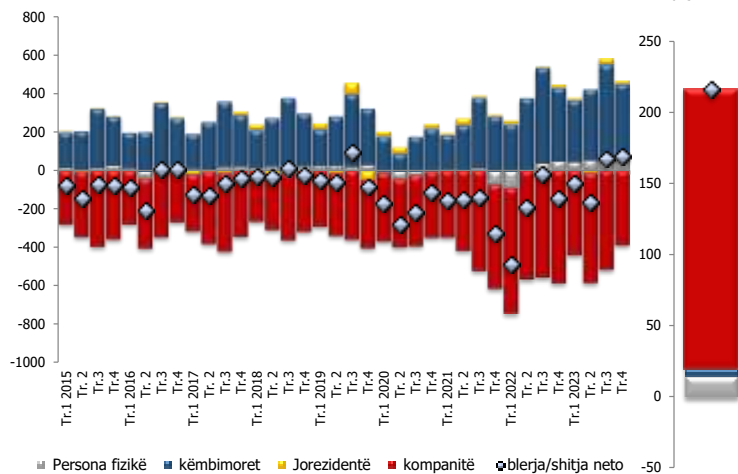
Burimi: BPRMV.

Gjendja e rezervave valutore bruto në fund të dhjetorit të vitit 2023 është 4.538,5 milionë euro dhe shënoi rritje krahasuar me fundin e tremujorit të tretë të vitit. Në të njëjtën kohë, nga këndvështrimi i faktorëve të ndryshimit, të gjitha kategoritë kontribuojnë në rritjen e rezervave valutore, por më së shumti transaksionet e mbetura në menaxhimin e rezervave valutore, si dhe shlyerja neto e realizuar gjatë ndërhyrjeve të Banka Popullore në tregun valutor.

Në tremujorin e katërt të vitit 2023, tregu valutor i bankave regjistroi blerje neto të valutës, në ndryshim nga shitja neto e realizuar në të njëjtën periudhë të një viti më parë, në kushtet e rritjes së ofertës dhe rënies së njëkohshme të kërkesa për valutë të huaj.

Struktura e tregut valutor
(shitja/blerja neto, në milionë euro)

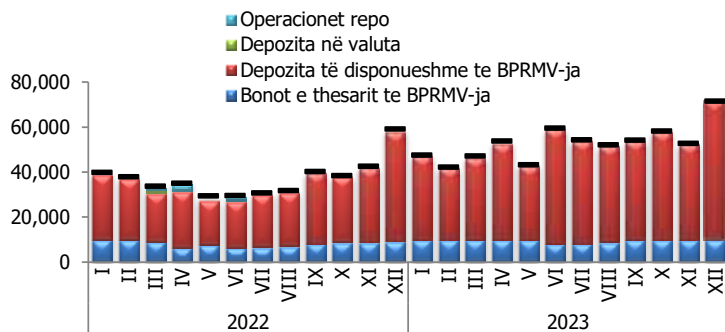
ndryshim
vjetor Tr.4
2023 - Tr.4

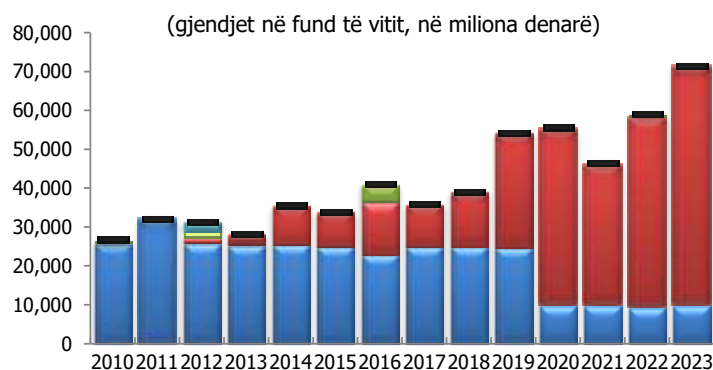
Burimi: BPRMV.

Analiza sektoriale tregon se lëvizje të tilla në tregun valutor vijnë më së shumti nga uljet e shitjeve neto të firmave.

Instrumente monetare (gjendjet në fund të muajit, në milionë denarë)

Bilanci i instrumenteve monetare në fund të dhjetorit të vitit 2023 është rritur krahasuar me një muaj më parë, e cila është për shkak të rritjes së sasisë së mjeteve bankare të vendosura në depozita në dispozicion në Bankën Popullore.

Niveli i instrumenteve monetare në fund të dhjetorit është më i lartë krahasuar me nivelin e parashikuar në fund të tremujorit të katërt të vitit 2023, me mjete më të larta neto valutore të Bankës Popullore dhe devijim më të madh në rënie në totalin e depozitave të shtetit. Gjithashtu, realizimet e parasë primare në fund të dhjetorit janë nën vlerat e parashikuara sipas projeksionit të tetorit.

*Parashikimi për instrumentet monetare është pa repo transaksionet
Burimi: BPRMV-ja

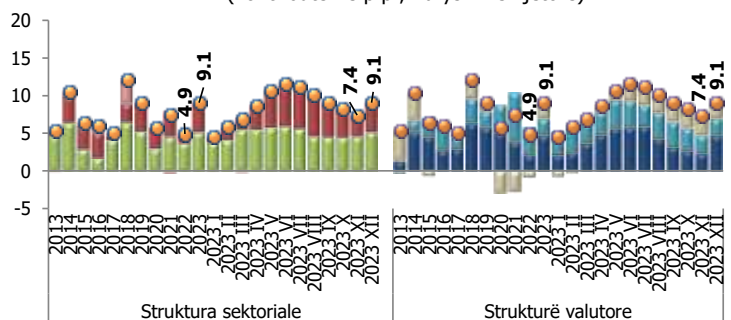
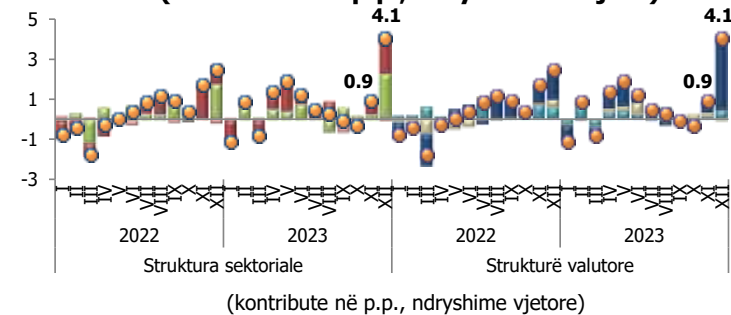
Totali i depozitave⁹ në sistemin financiar në bazë mujore janë rritur ndjeshëm në muajin e fundit të vitit 2023, pjesërisht për shkak të faktorëve sezonalë, por edhe të pagesës së masave nga shteti ndaj sektorit privat, duke vënë në dukje rritjen e depozitave në të dy sektorët (amvisëri dhe ndërmarrje) dhe mbi të gjitha në depozitat në valutën vendase (duke përfshirë paranë depozituese).

Totali i depozitave në periudhën tetor - dhjetor 2023, shënuan rritje krahasuar me tremujorin paraardhës, që është mbi pritjet për tremujorin e katërt sipas projeksionit të tetorit.

Norma vjetore e rritjes së depozitave totale në dhjetor të vitit 2023 është 9,1% dhe është mbi normën prej 8,4% të parashikuar për tremujorin e katërt 2023.

⁹ Të dhënat i referohen depozitave të sektorit joshëtetëror në banka dhe bankat e kursimeve, aktivet e institucioneve të tjera financiare në llogaritë në BPRMV dhe mjetet e njëjësive të vetëqeverisjes vendore në llogaritë në BPRMV. Të dhënat korrespondojnë me ndryshimet metodologjike të BPRMV-së nga qershori i vitit 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në këtë vjeggj: https://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki-al.nspj.

Depozita në total (kontribute në p.p., ndryshime mujore)

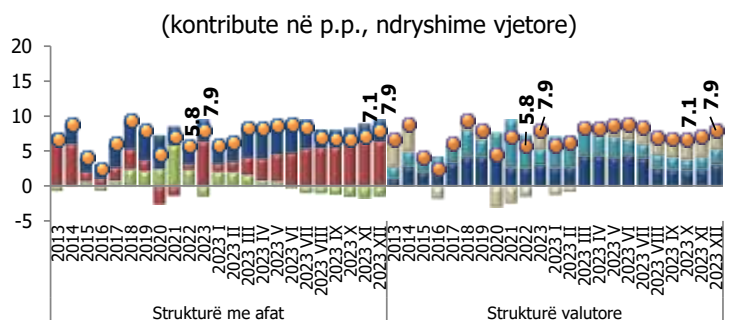
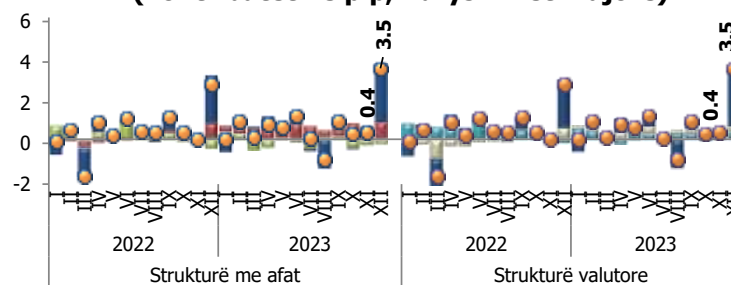
■ Depozita të sektoreve tjera*
 ■ Depozita në valutë të huaj
 ■ Depozita të ndërmarrjeve
 ■ Depozita, / ndryshim mujore/vjetor, në %
 ■ Depozita në valutë të brendshme
 ■ Para të depozituara
 ■ Depozita të amvisërive
 ■ Depozita, / ndryshime vjetor, në %

*Në depozita të sektoreve tjera janë të përfshira depozita të institucioneve financiare tjera, depozitat e vetëqeverisjes lokale dhe depozitave të institucioneve jofitimprurëse që u shërbejnë amvisërive të bankat, si dhe depozitat e transferueshme në denarë të institucioneve tjera financiare dhe të vetëqeverisjes lokale të Banka Popullore

Në dhjetor 2023, u realizua rritje mujore më e ndjeshme e **depozitave të amvisërive**, me rritje më të theksuar të depozitave në valutën vendase, si pasojë e rritjes së parasë depozituese, si dhe depozitat afatgjata po rriten me shpejtësi. Në bazë vjetore, depozitat e amvisërive në dhjetor të vitit 2023 shënuan rritje të ndjeshme prej 7,9%.

Lëvizjet në strukturën valutore të gjithsej depozitave të ekonomive të amvisërive nga dhjetori 2022 e në vazhdim janë të favorshme dhe reflektojnë forcimin e vazhdueshëm të denarizimit.

Depozita të amvisërive (kontributet në p.p, ndryshimet mujore)

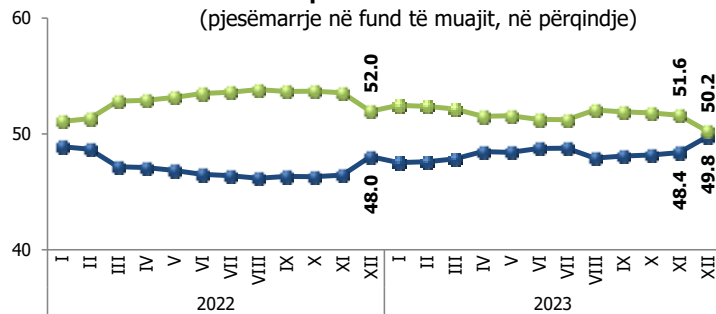

■ Para të depozituara
 ■ Depozita të amvisërive në valutë të brendshme
 ■ Depozita të amvisërive në valutë të huaj
 ■ Depozita afatgjata të amvisërive
 ■ Depozita afatshkurtra të amvisërive
 ■ Depozita të amvisërive, ndryshime mujore/vjetore, në %

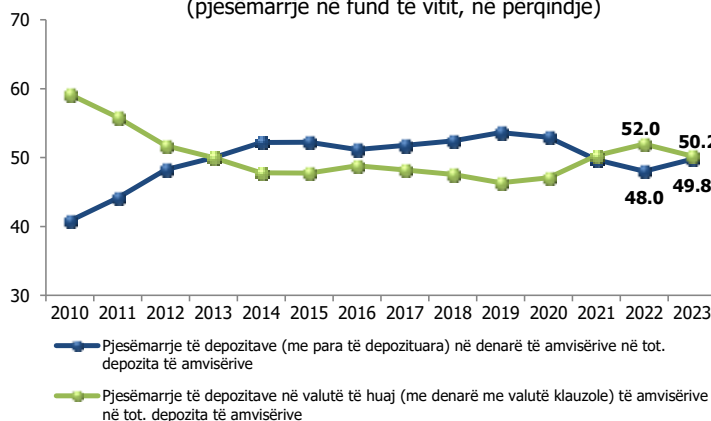
Burimi: BPRMV.

Depozita në denarë dhe valutë të amvisërive/totali i depozitave të amvisërive

(pjesëmarrje në fund të muajit, në përqindje)

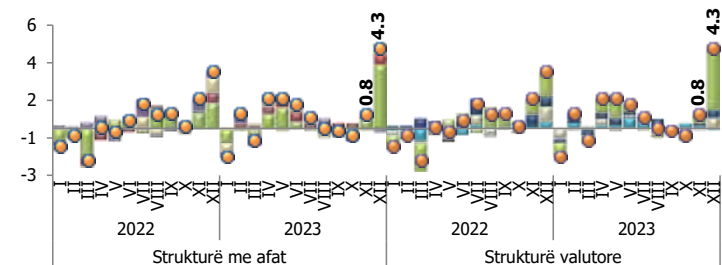
(pjesëmarrje në fund të vitit, në përqindje)

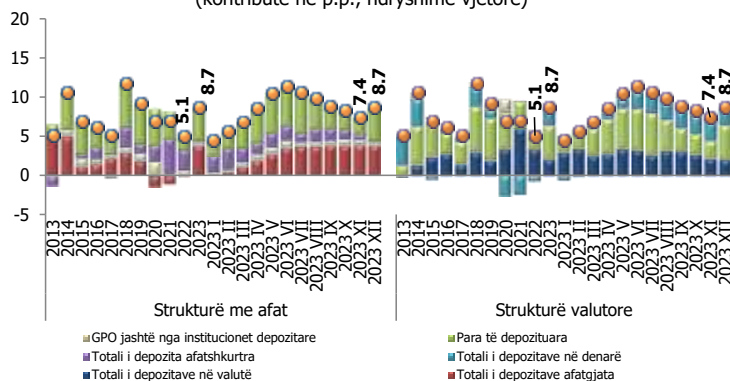
*Totali i depozitave vetëm në banka dhe kursimoret.

Burimi: BPRMV-ja.

Oferta monetare M4 (kontribute në p.p., ndryshime mujore)

(kontribute në p.p., ndryshime vjetore)

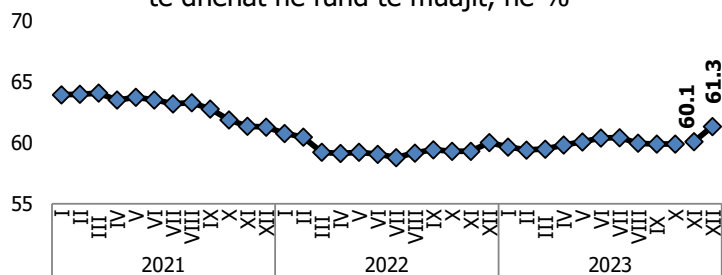

Burimi: BPRMV-ja.

Oferta monetare e shprehur përmes agregatit monetar më të gjerë M4, në dhjetor të vitit 2023, ka realizuar rritje të konsiderueshme mujore prej 4,3%, kryesisht si rezultat i rritjes së parasë depozituese dhe parasë në qarkullim. Nga pikëpamja e maturimit, ka rritje të depozitave afatgjata, ndërsa nga pikëpamja valutore, depozitat në valutë janë në rritje.

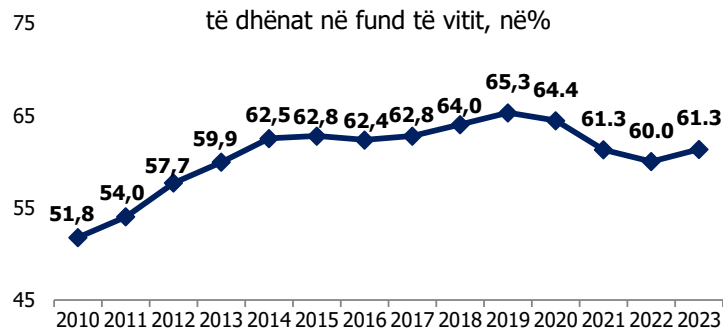
Në bazë vjetore, oferta monetare në dhjetor të vitit 2023 shënoi rritje prej 8,7%, që është mbi rritjen vjetore prej 8,0% të pritur për tremujorin e katërt 2023, sipas parashikimeve të tetorit.

Pjesëmarrje e M4 pjesë në denarë në totalin e ofertës monetare M4 të dhënat në fund të muajit, në %

Pjesëmarrja e denarit në ofertën e përgjithshme monetare M4 në muajin e fundit të vitit është më e lartë në krahasim me muajin paraprak dhe është mbi vlerën e parashikuar.

të dhënat në fund të vitit, në %

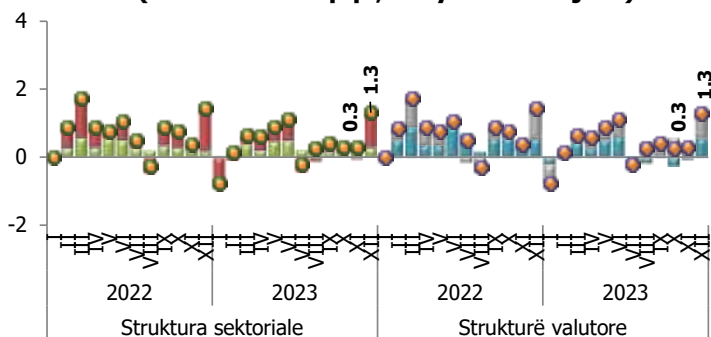

Burimi: BPRMV-ja.

Kredia totale në dhjetor shënoi rritje mujore më të ndjeshme se 1,3%.

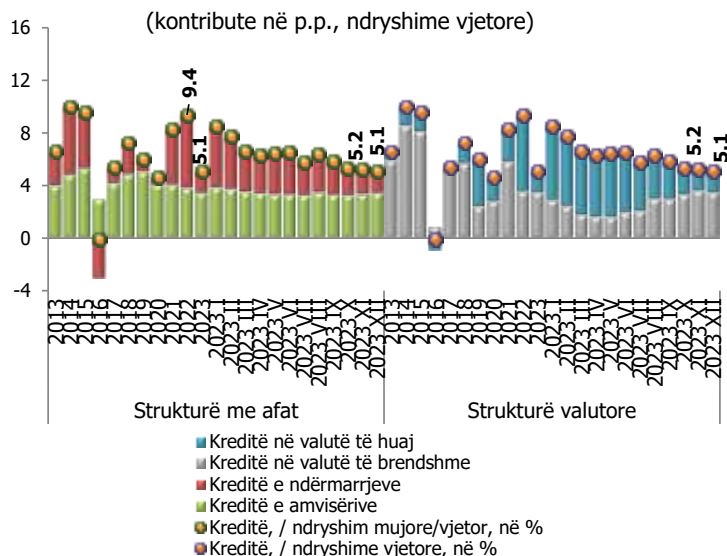
Në periudhën tetor - dhjetor 2023, rritja e gjithsej kredive krahasuar me tremujorin paraardhës është më e ulët se pritjet sipas projeksionit të tetorit.

Kredite në total (kontribute në p.p., ndryshime mujore)

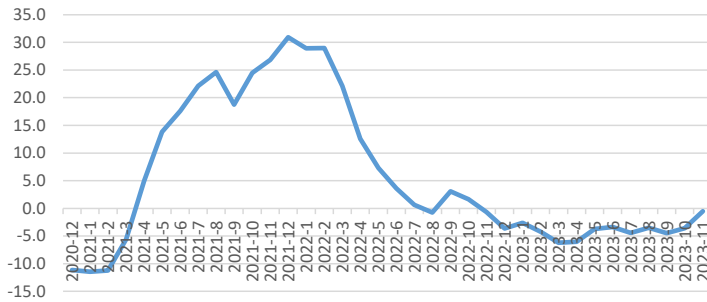
Norma vjetore e rritjes së kredisë totale në dhjetor është 5,1% dhe është nën rritjen vjetore prej 5,7% të parashikuar për tremujorin e katërt të vitit 2023, sipas projeksionit të tetorit.

(kontribute në p.p., ndryshime vjetore)

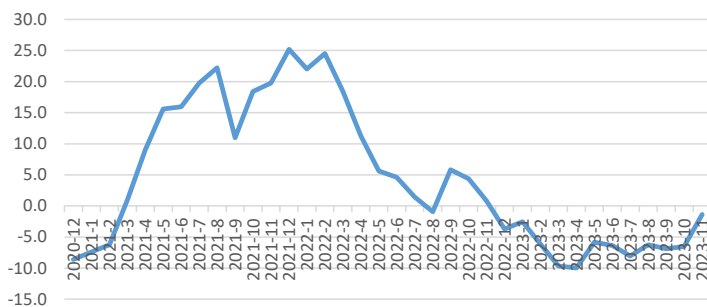
Burimi: BPRMV-ja.

**Kredi të reja të sektorit privat, 12M
mesatarja lëvizëse, norma vjetore të
rritjes**

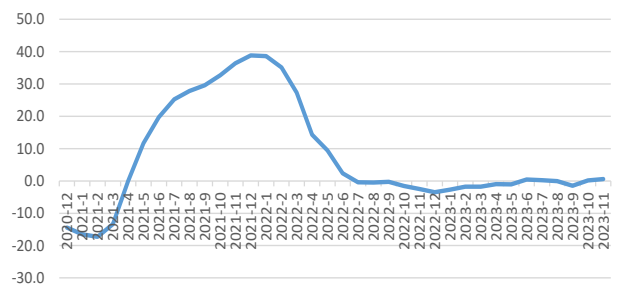

Shuma e totalit të kredive të reja të miratuara për sektorin privat në 12 muajt e fundit, në fund të nëntorit është më e ulët me bazë vjetore, mesatarisht, nën ndikimin e kreditimit të sektorit të korporatave, me nevoja të reduktuara për likuiditet këtë vit, ndërkohë që te amvisëritë ka rritje të vogël vjetore.

**Kredi të reja të ndërmarrjeve, 12M
mesatarja lëvizëse, normat vjetore të
rritjes**

**Kredi të reja të amvisërive, 12M
mesatarja lëvizëse, norma vjetore të
rritjes**

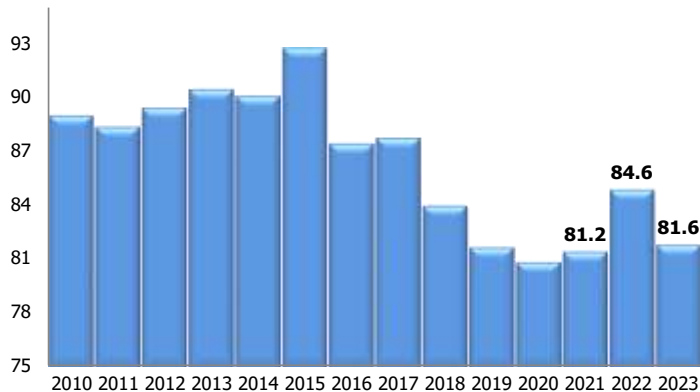
Shfrytëzimi i potencialit depozitues për kreditimin e sektorit privat ka shënuar rënie të moderuar në dhjetor dhe është nën vlerën e këtij treguesi të parashikuar në fund të tremujorit të katërt të vitit 2023, sipas projeksionit të tetorit.

Raporti ndërmjet kredive totale dhe depozitave

(të dhënat mujore, në përqindje)

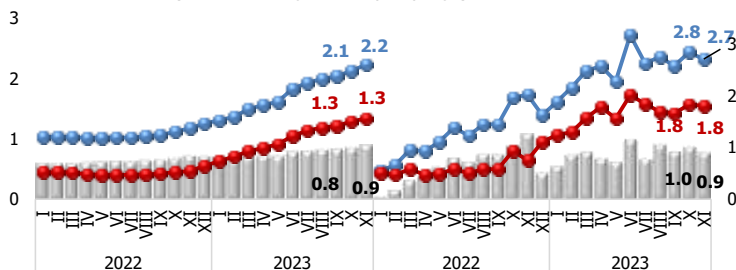
(Të dhënat vjetore, në përqindje)

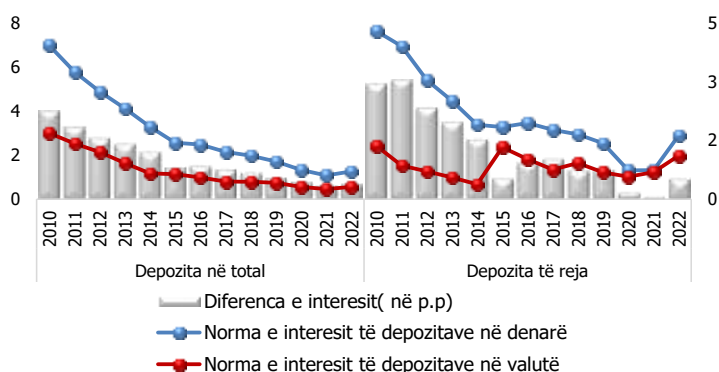
Burimi: BPRMV-ja.

Norma e interesit të totalit të depozitave

(të dhëna mujore, në përqindje)

(Të dhënat në fund të vitit, në përqindje)

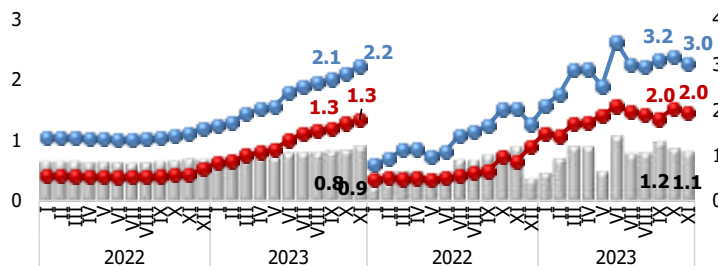
Burimi: BPRMV-ja

Në nëntor të vitit 2023 **normat e interesit për gjithsej depozitat në denarë**¹⁰ u rritën, me norma të pandryshuara interesi për totalin e depozitave në valutë, të cilat kontribuan në një diferencë më të madhe interesi. Lëvizje minimale në rënie të normave të interesit në këtë muaj ka në **totalin e depozitat në denarë të sapo pranuar**¹¹, me norma të pandryshuara interesi për depozitat e reja në valutë të pranuar rishtazi, të cilat reduktuan diferencën e interesit me 0,1 pikë përqindjeje.

¹⁰ Të dhënat për normat e interesit janë në pajtim me ndryshimet metodologjike të BPRMV-së nga qershori 2018. Më shumë informacion rreth ndryshimeve metodologjike mund të gjeni në këtë vjegëz: https://www.nbrm.mk/monetarna_statistika_i_statistika_na_kamatni_stapki-al.nspk.

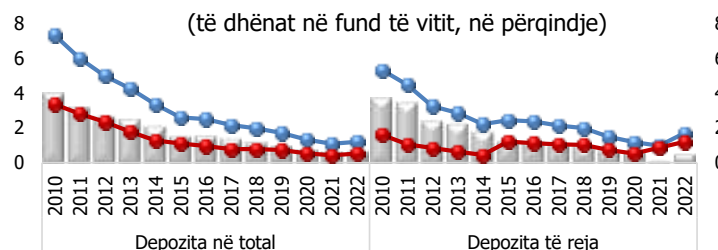
¹¹ Për sa i përket normave të interesit të depozitave të reja, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për depozitat e pranuar rishtazi rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i depozitave të pranuar rishtazi (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

Norma e interesit të totalit depozita të amvisërive (të dhënat mujore, në përqindje)

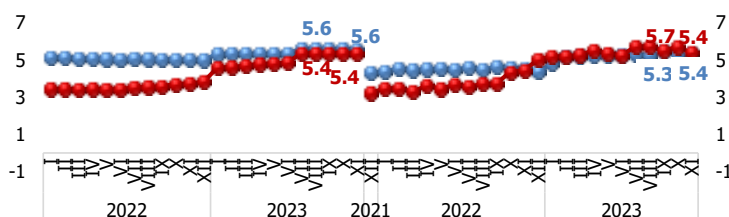
Pikërisht të njëjtat lëvizje në nëntor vërehen edhe në normat përkatëse të interesit në sektorin "amvisëri".

(të dhënat në fund të vitit, në përqindje)

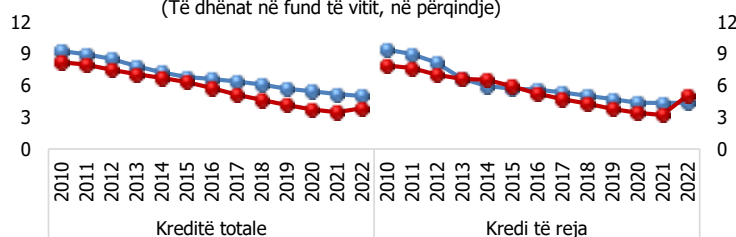
Burimi:
BPRM/ia

Norma e interesit të totalit të kredive sipas sektorëve (ndryshime mujore në përqindje)

Në nëntor të vitit 2023, normat e interesit të **totali i kredive të amvisërive dhe totali i kredive të ndërmarrjeve janë të pandryshuara në krahasim me muajin paraardhës**. Normat e interesit të **kredive të sapo miratuara**¹² të amvisërive shënuan rritje të vogël, ndërsa të ndërmarrjet vërehet ndryshimi në rënie.

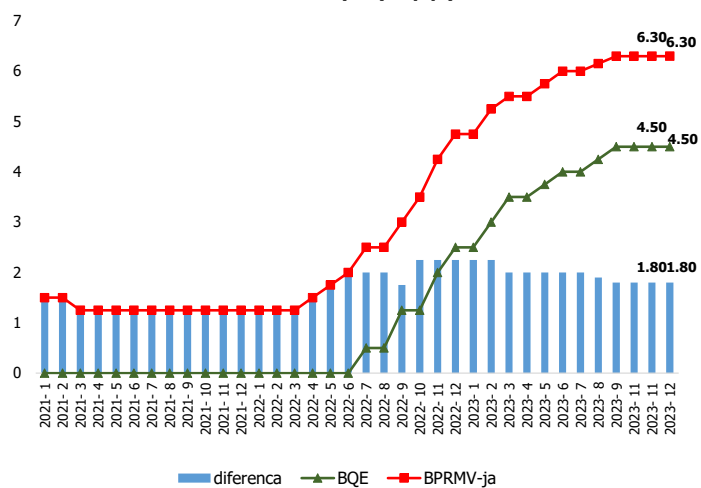
(Të dhënat në fund të vitit, në përqindje)

Burimi: BPRM/ia

¹² Për sa i përket normave të interesit të kredive të reja të miratuara, duhet pasur parasysh se ato karakterizohen nga lëvizje të ndryshueshme. Ndryshueshmëria e normave të interesit për kreditë e reja të miratuara rezulton nga fakti se ato kushtëzohen nga vëllimi i kredive të reja të miratuara (që mund të ndryshojnë nga muaji në muaj) dhe norma e tyre e interesit.

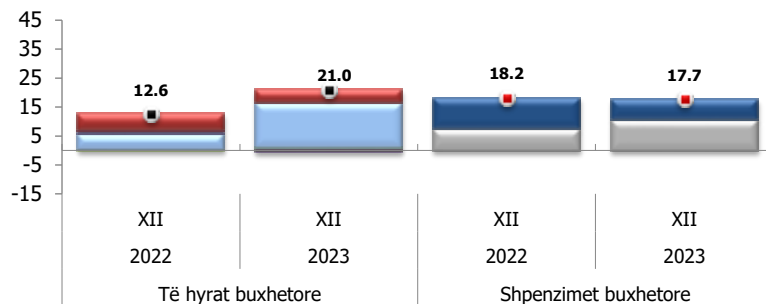
Normat e interesit bazë të BPRMV-së dhe BQE-së (në%) dhe
diferenca e tyre (në p.p.)

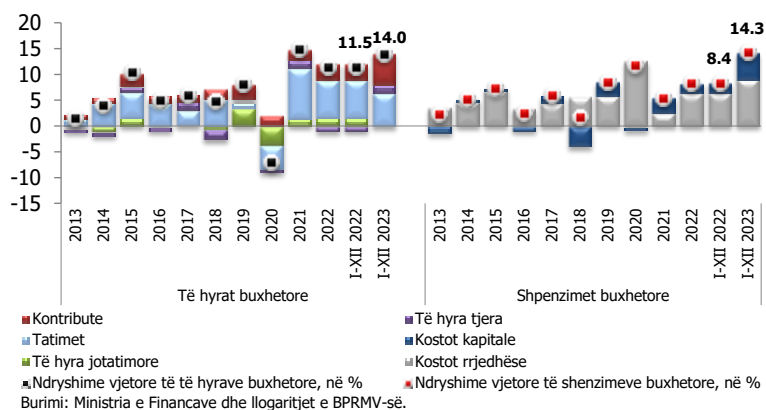
Diferenca në normat bazë të interesit të Bankës Popullore dhe Bankës Qendrore Europiane është e qëndrueshme dhe e pandryshuar.

Të hyrat dhe shpenzimet buxhetore

(kontribute në ndryshimin vjetor, në p.p.)

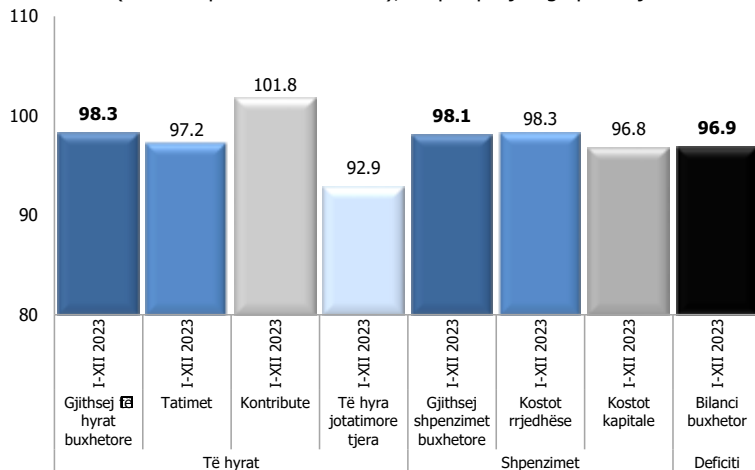
Në dhjetor të vitit 2023, të hyrat në buxhetin e Republikës së Maqedonisë së Veriut (buxheti qendror dhe buxhetet e fondeve) shënuan rritje të përshpejtuar, me të hyra të larta tatimore, ndërsa rritja e shpenzimeve buxhetore është pak më e moderuar.

Në periudhën janar - dhjetor 2023, të ardhurat totale buxhetore janë më të larta për 14,0% krahasuar me të njëjtën periudhë të një viti më parë, ndërsa shpenzimet totale buxhetore janë më të larta për 14,3%...

Realizimi i Buxhetit, sipas kategorive

(Buxheti qendror dhe fondet), në përqindje nga plani vjetor

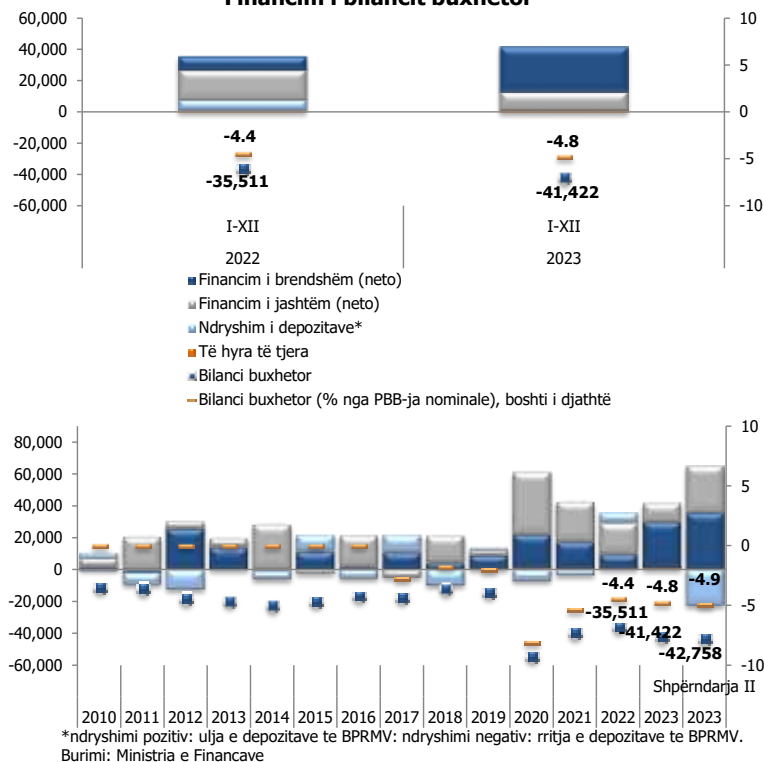

... ndërsa deficitin buxhetor i realizuar në vlerë prej 41.422 milionë denarë paraqet 96,9% të deficitit të planifikuar për vitin 2023, në pajtim me rishpërndarjen e dytë të mjeteve në buxhet¹³.

Burimi: Ministria e Financave dhe llogaritjet e BPRMV-së.

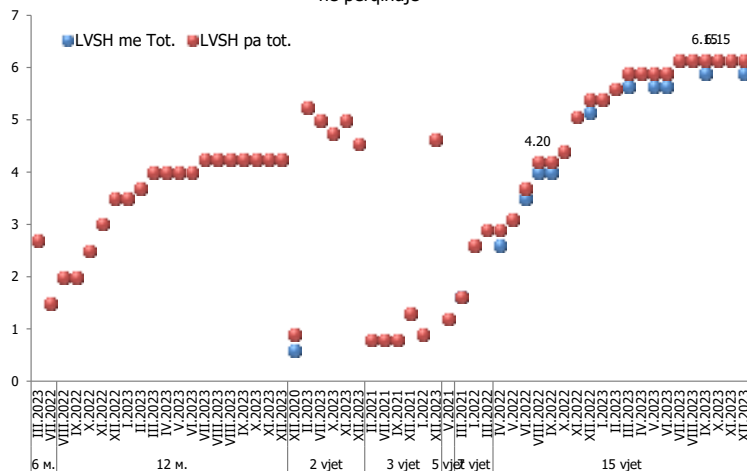
¹³ "Gazeta Zyrtare e RMV-së" nr. 264 nga 13.12.2023.

Financim i bilancit buxhetor

Ai është financuar nga huamarrja e brendshme neto e shtetit¹⁴ dhe tregu¹⁵ i huaj, me rritje të vogël të mjeteve të depozitave të shtetit në Bankën Popullore.

Norma e interesit të letrave me vlerë shtetërore në përqindje

Në dhjetor të vitit 2023, në ankande të rregullta, Ministria e Financave mbajti të njëjtat norma interesi për bonot e thesarit të sapoemtuara dhe për obligacionet e qeverisë pesëmbëdhjetëvjeçare me dhe pa klauzolë valutore. Po kështu, norma e interesit të obligacioneve dyvjeçare të emtuara është 4,55%, dhe pas një periudhe më të gjatë u emetuan sërish obligacionet shtetërore trevjeçare pa klauzolë valutore me normë mesatare të ponderuar interesi 4,63%.

¹⁴ Në korrik u emetua obligacioni i parë civil në vlerë prej 1.448 milionë denarë me kamatë prej 5% dhe afat maturimi prej dy vitesh, dhe obligacioni i dytë civil në nëntor nëntor në vlerë prej 1.085 milionë denarë me kamatë prej 5% dhe një maturim prej dy vjetësh. Gjithashtu, në tetor u emetua edhe obligacioni i parë jeshil në vlerë prej 600 milionë denarë me kamatë prej 4,75% dhe me afat maturimi dyvjeçar.

¹⁵ Në mars u emetua eurobondi i nëntë në vlerën 500 milionë euro, me kupon 6,96% dhe me afat maturimi katërvjeçar. Në korrik është paguar plotësisht eurobondi i emetuar në korrik 2016, në vlerën 450 milionë euro, për 7 vite dhe me interes 5,625%. Në dhjetor janë marrë këto kredi: nga Banka Botërore në vlerë rreth 94 milionë euro, nga OPEC në vlerë rreth 50 milionë euro dhe nga banka KfV në vlerë rreth 90 milionë euro.

Shtojca 1: Kategoritë treguese për konsumin personal dhe investimet bruto

KATEGORI INDIKATIVE E KONSUMIT PERSONAL																	
	2020				2021				2022				2023				
	Tr.1	Tr.2	Tr.3	Tr.4	Tr.1	Tr.2	Tr.3	Tr.4	Tr.1	Tr.2	Tr.3	Tr.4	Tr.1	Tr.2	Tr.3	tet.	nën.
	ndryshime reale vjetore në %																
Qarkullim në tregtinë me pakicë*	1.0	-18.6	-15.7	-15.5	-1.3	18.3	13.9	10.0	7.6	6.7	1.9	-3.7	1.4	-8.1	-9.8	-3.3	-0.2
Të hyra bruto nga TVSh-ja*	1.8	-20.0	-10.8	-4.2	2.9	36.6	21.1	20.6	29.2	9.5	3.7	-7.7	-15.0	-9.5	-10.7	-5.5	3.3
Import i mallrave për konsum të gjerë*	6.9	-12.4	-3.6	-9.4	3.2	26.2	11.4	13.9	-2.9	-1.5	-2.2	-10.1	2.0	4.8	1.5	14.5	10.0
Prodhimi i brendshëm i mallrave të konsumit	-0.5	-22.4	-9.3	-12.1	-9.4	17.1	-5.6	5.1	2.2	-1.2	3.3	-3.6	6.4	4.9	-7.5	6.1	-2.3
Kreditë e popullsisë*	9.7	6.3	6.2	4.5	4.7	5.7	4.0	3.2	-0.5	-5.6	-9.2	-9.3	-6.6	-2.4	0.0	2.9	3.4
Paga mesatare neto*	10.0	4.6	7.0	4.7	2.0	5.7	1.1	0.7	0.0	-1.7	-4.6	-4.6	-2.8	3.6	6.6	13.3	-
Transferimet neto private*	-2.0	-38.0	-34.9	-10.2	9.5	66.5	55.5	14.2	9.8	24.1	11.8	5.1	11.3	-8.4	-10.5	-	-
Pensionet*	5.7	6.2	5.3	5.4	2.3	0.3	0.0	-1.8	-3.4	-1.0	-10.4	-4.9	-2.5	1.3	9.9	12.0	12.2

*ritjet reale të rritjes llogariten nga BPRMV-ja, duke pjesëtuar normat nominale të rritjes me inflacionin vjetor, të matur sipas shpenzimeve të jetesës.

Burimi: Enti Shtetëror i Statistikës, Ministria e Financave dhe llogaritjet e BPRMV-së.

KATEGORITË E INVESTIMEVE INDIKATIVE																	
	2020				2021				2022				2023				
	Tr.1	Tr.2	Tr.3	Tr.4	Tr.1	Tr.2	Tr.3	Tr.4	Tr.1	Tr.2	Tr.3	Tr.4	Tr.1	Tr.2	Tr.3	tet.	nën.
	ndryshime reale vjetore në %, përveç për SDI ndryshimet në shumat reale janë në miliona denarë																
Import i mjeteve për punë*	1.0	-34.5	-3.0	4.4	8.9	64.2	6.5	4.7	6.8	5.5	10.8	-1.4	-3.8	-1.9	-5.4	4.1	0.0
Punimet e realizuara ndërtimore**	6.3	-5.1	3.0	2.3	-1.1	-9.6	-10.8	-17.5	-11.1	-1.2	-19.2	-14.0	14.7	-21.2	-8.4	3.2	-
Prodhimi i brendshëm i produkteve kapitale	-5.7	-46.0	-9.0	1.0	-7.3	59.6	-24.3	-22.3	0.9	3.3	18.6	3.7	6.7	8.2	6.7	27.5	6.2
Investime shtetërore kapitale*	23.8	-34.4	26.0	-20.7	166.5	3.7	56.2	9.3	-16.4	25.0	-47.4	55.6	-6.8	312.9	29.1	21.2	-54.2
Investime direkte***	4668.1	-2737.5	-6616.2	-10681.2	-10610.7	15231.4	1550.0	9560.3	8793.1	-5805.2	9715.3	239.9	592.0	-2571.4	-8512.4	-	-
Kredi afatgjatë të ndërmarrjeve*	4.1	8.2	11.5	5.8	7.3	2.5	0.7	3.9	2.2	-2.2	-6.5	-6.7	-5.0	1.2	3.4	6.4	5.3
Inventari i produkteve të gatshme	9.0	15.7	2.6	-8.0	2.0	9.7	16.1	12.4	11.5	9.2	11.1	10.5	-3.1	-5.5	-9.9	2.5	-

*ritjet reale të rritjes llogariten nga BPRMV-ja, duke pjesëtuar normat nominale të rritjes me inflacionin vjetor, të matur sipas shpenzimeve të jetesës.

**ritjet reale të rritjes përfshihen duke përdorur normën e rritjes së deflatorit të shpenzimeve të ndërtimit të banesave të reja.

***shumat reale llogariten nga BPRMV-ja, duke pjesëtuar shumat nominale me nivelin e indeksit të çmimeve të konsumit (viti bazë: 2022= 100).

Burimi: Enti Shtetëror i Statistikës, Ministria e Financave dhe llogaritjet e BPRMV-së.